

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog „Sokolska prosveta“

Ljubljana,
11 avgusta 1933Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska
ulica 6, telefon broj 2177 • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćajuGod. IV
Broj 32

Konstruktivna snaga Sokolstva

Najveće zlo za uspešan razvitak i opšti razvoj sve narodne snage prošlih godina od našeg ujedinjenja bilo je u tome, što niko od nas nije zapravo poimovao, što je to nacionalna država. Preko hiljadu godina prošlo je otkako mi Južni Sloveni služimo pod najrazličitijim uplivima jedino tudinu. Nismo bili navikli, uopšte nismo znali, što to znači država, svoja kuća. Sve muke i patnje kroz vekove, sve najveće najrazličitijih ratova, podneo je naš narod za veličinu tudnjeg gospodstva. Naš narod bio je bačen u najstranotnije ropstvo nemačkih i mađarskih grofova i turskih begova. Ko da proceni jade i muke, koje je naš narod osećao duboko u svojoj duši, noseći ih kroz vekove do velikog dana oslobođenja!

Posle oslobođenja nismo razumeli samog sebe, nismo imali državne svesti za veliku Jugoslaviju, jer su najrazličitiji uplivi više razarali nego konstruktivno uticali na stvaranje našeg nacionalnog državnog organizma. I posve je razumljivo, da ljudi austrijskog i mađarskog mentaliteta, s milošću apostolskog veličanstva i svetog Rima, nisu imali smisla za Jugoslaviju. Mnogi od ovakvih, bilo klerikalnog ili liberalnog mišljenja, radili su i kasnije u Jugoslaviji kao da nad njima lebdi Rim, Beč ili Pešta. Prošlih 15 godina je najjasniji dokaz, kako bi taj tudni mentalitet mogao da upropasti veličinu Jugoslavije i njen narodni razvitak.

Srećom bilo je i ljudi, a među ovima i mnogih koje je prošlih 70 godina uzgajilo Sokolstvo, koji su razumeli, što treba da se radi u novoj kući. Jer Sokolstvo je bilo ono, koje je u prošlosti radilo na stvaranju velikog ideala, a ono će i u budućnosti biti garancija za razvitak i veličinu naroda.

Sokolstvo stoga mora danas da sa svojom dubokom dušom, bratskim

srećem i demokratskim osećanjem stvara nove temelje državnog organizma, a da ruši sve ono što je već iz prošlosti ostalo i s mentalitetom tudnjeg gospodstva. Da to bude, naša najveća dužnost mora da je da izgradimo tvrd, značajan, nacionalan i visoko kulturn jugoslovenski naraštaj, da bi tako mogli uzgojiti takav narod, koji će razumeti, što znači nacionalna država. To je naš prvi korak. Svim silama moramo, nadalje, nastojati da ostvarimo nacionalno sokolski privredni organizam. Privredne ustanove našeg sela moraju da budu prožete sokolskom misliju. Sav privredni život sela mora proći kroz sokolski uzgoj. Selo u buduću mora Sokolstvo da pokloni najveću pažnju. Kad bude selo u istini sokolsko, neće nas više moći da zabrinjuju nikakvi paktovi, koji idu za raskrajanjem naše vlastite kože.

U cilju prednjih misli moraju i sokolske čete poći novim putevima, one moraju biti oslonac i centralna sila svega narodnog života našeg sela. Sokolske čete moraju da prošire svoj program i stvore novog kulturnog jugoslovenskog seljaka. Od kakve nam je koristi sav rad kad su sve privredne ustanove sela: zadruga, poljoprivredne ustanove i dr. u rukama nepouzdanog elementa, kakove koristi od toga kad u tim ustanovama nema sokolskog duha. Takve ustanove u prošlosti bile su samo uzrokom najvećih trzavica i kočile su normalni razvoj narodnog organizma. Naša sveta dužnost stoga mora da bude da odstranimo trulost i nečistoću iz svega privrednog, a sokolske čete neka budu s raširenim programom i delatnošću regulator i preporoditelj našeg općeg života na selu.

Nemec Ivan, Konjice.

Sokolska privredna zadruga

Od osnutka Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije počeo se gospodarski otek bavit i misliju kako da se obratuje jedna novčana institucija, koja će obuhvatiti sve privredno-finanjsijska pitanja sokolske organizacije i njenih članova. — Iako je gospodarski otek imao već odavno o tome pitanju prečišćeno mišljenje, nije izlazio s predlogom pred ranije savezne skupštine, jer je smatrao, da još tomu nije vreme. Trebalo je pričekati, da se duhovni umire, prilike srede i ustale, da se vidi razvoj događaja i da se omeri svest dužnosti sokolskih pripadnika u ovom Savezu. Prilike u Savezu posle trogodišnjeg rada i života nisu ni najmanje ružičaste i ne obećaju, da bi se s uspehom moglo sprovesti neko jače preduzeće koje traži ma i najmanje materijalne žrtve sokolskih pripadnika. Ali, pošto se sa svih strana i svakom zgodom stalno ističe, da je Sokolstvo organizacija privatne inicijative i da treba da se osloni na svoje sile, gospodarski otek odlučio je da pokrene ovo pitanje i predložio je ovo godišnjoj saveznoj glavnoj skupštini, da se osnuje »Kreditna i pripomoćna zadruga Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije« na ovom osnovu: »svaki pripadnik Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije obavezan je kroz pet godina plaćati po 1 Din mesečno. Posle pet godina izdaje mu se udeonica na 60 Din koja je njegovo vlasništvo i na koju prima interes. Pripadnik, koji istupi iz Sokolstva pre nego uplati punu udeonicu, gubi dotle uplaćene iznose u korist Kreditne i pripomoćne zadruge, a ako istupi posle uplaćene udeonice, ova mu se isplaćuje u celosti.« — Ovu osnovnu misao gospodarskog oteka primila je glavna skupština jednoglasno i ovlastila Izvršni odbor Saveza, da izradi pravila i ova dostavi svima župama na mišljenje, a zatim da na osnovu dobivenog mišljenja konačno redigira pravila i izvrši sve što je potrebno, da se ova institucija privede u život početkom 1934 godine. Nekako u isto vreme, a neznanju za predlog gospodarskog oteka, izneo je br. Grkinić u Sokolskom glasniku od 14 aprila o. g. razradeni pred-

log o osnivanju slične institucije, a u istome listu od 21 jula o. g. i pravila. Da ne bi tko pomislio, da su ova pravila u vezi pomenute skupštinske odluke i da ne nastane pometnja među članovima, smatram potrebnim izjaviti, da ova pravila nemaju nikakve veze sa usvojenim predlogom gospodarskog oteka, nego da je to lična stvar br. Grkinića.

U interesu same stvari i upravnog shvaćanja ovoga pitanja osvrnuću se samo sa nekoliko reči na osnovnu misao br. Grkinića i usporediti je sa osnovnom misli gospodarskog oteka. Što hoće brat Grkinić i koji mu je cilj? On hoće, da se u što kraćem vremenu obrazuje jedna finansijski jaka sokolska privredna zadruga. Po njegovom mišljenju to bi se imalo postići na taj način, da se 100.000 braće obaveže, da će kroz 10 godina uplaćivati mesečno po 10 Din u ime jednog poslovnog uдела. Na taj bi se način uplatilo u ime poslovnih uдела za 10 godina 120.000.000 Din.

Brat Grkinić računao je pri ovoj akciji samo na onu braću, koja su tako situirana, da bi bez poteškoća mogla plaćati po 10 Din mesečno, a prešao je sasvim preko ostalih 170.000 sokolskih pripadnika. Medutim tko zna kako se teško i neredovno plaća savezna poreza, koja iznosi samo 5 Din godišnje, ili pretplata na »Sokolski glasnik« od 50 Din godišnje i da od 150.000 članova nema ni 8000 pretplatnika na »Sokolski glasnik«, taj može sa sigurnošću ustvrditi, da je zamisao br. Grkinića neostvariva. U ostalom, ako bi i bila ostvariva, na toj se bazi ne bi smela stvarati sokolska privredna zadruga. Jer, ne radi se tu samo o tome, da se stvori sokolska zadruga, nego je tu još jedan vrlo važan cilj, a to je privikavanje sokolskih pripadnika na štednju i vaspitanje zadrugne svesti. Radi toga u stvaranju sokolske privredne zadruge moraju učestvovati svi sokolski pripadnici. Sa ovoga stanovišta pošao je gospodarski otek i tražio osnovu, na kojoj će se stvarati zadruga učestvovanjem svih pripadnika i to obavezno. Dinar mesečno može svaki sokolski pripadnik prištediti, a ako bi

u nekim izuzetnim slučajevima, kod dece i naraštaja, i taj prinos bio nepodnosiv, mogao bi se sniziti na 50 para mesečno. Ovaj bi iznos plaćali pripadnici kroz prvih pet godina kao poslovni udeo, a kasnije bi ga obavezno nastavili plaćati kao ulog na štednju i sa ovim bi mogli po volji raspolagati. Ako bi se našlo i takovih članova, koji bi mogli i hteli doprinostiti u korist stvaranja zadruge po 10 i više dinara mesečno, mogli bi to činiti i na ovoj osnovi, jer svatko može upisati neograničeni broj uдела.

Na ovaj se način ne bi tako brzo došlo do tako velikog kapitala kao što je zamislio br. Grkinić, ali bi se sprovela štednja među svim sokolskim pripadnicima, stvorila zadruga, koja bi bila delo svih pripadnika i stekao jedan poslovni kapital, koji bi za prvo

vreme bio dostatan, da se može pristupiti rešavanju najvažnijih sokolskih materijalnih pitanja.

Računajući sa sadanjim brojem sokolskih pripadnika na ovaj bi se bazi dostigao za 5 godina poslovni kapital od 16.700.000 Din, a kad se uzme, da bi se iste uplate nastavile i dalje u obliku štednje, onda bi zadruga za 10 godina raspolagala sa kapitalom od 34.000.000 Din.

Na ovoj bazi izradio je gospodarski otek nacrt pravila zadruge, koja će za kratko vreme biti dostavljena svim br. župama na mišljenje.

Nacrt pravila br. Grkinića kao i mišljenja pojedine braće, koja se interesuju za ovo pitanje, uzecé gospodarski otek vrlo rado u obzir pri konačnoj izradi zadruginih pravila.

B. Živković, ekonom Saveza.

Za stvaranje sokolskog narodnog pozorišta

Pored predavanja, nagovora, pesme, filma, štampane reči — u sokolskom narodno-prosvetnom radu zauzima vidno mesto i prikazivanje pozorišnih komada.

Svakako da je i to vrlo važan faktor opšteg vaspitanja naroda i da je problem izgradnje našeg narodnog pozorišta problem od najvažnijih u stvaranju naše nacionalne kulture.

Ovaj zadatak upravo se namiče našem kulturnom nastojanju, tim više što naša dramska produkcija ne raspolaže ni izdaleka ni dovoljnim brojem, a još manje prikladnim delima kojima bi se ta praznina mogla ispuniti.

Ta konstatacija nije nova. Ona je učinjena već davno i s više strana. Problem našeg nacionalnog pozorišta raspravljani je u našoj publicistici i od stručnih lica, ali od ovih konstatacija malo je što više učinjeno, a još manje da bi se u pravcu organizovanja takvog podviga što realna poduzelo ili barem stvorili preduslovi za njegovo ostvarenje.

I naša sokolska štampa — otkako je Sokolstvo zauzelo današnje dimenzije — beleži već nekoliko godina unatrag taj nedostatak i oskudicu pravih i prikladnih narodnih komada za kojima su naša društva širom cele Otadžbine upravo žedna i u stalnoj neprilici.

Najjače to osećaju oni koji se i sami bave spremanjem pozorišnih predstava prilikom raznih društvenih priredaba.

Upravo je muka za svakog prosvetno-sokolskog radnika što će ući takovih priredbi odabrati da sadržavaju i formalno takovi komadi odgovaraju zahtevima i zadacima koji takav rad u narodu od ovih priredbi iziskuje. Kako takovih prikladnih komada u nas nema ili je do njih vrlo teško doći (a često su mnogima i nepoznati) — priredbe ovakove vrste često nemaju svoje svrhe, jer se, u nedostatku poželjnih komada, daju komadi koji nikako ne odgovaraju onom cilju i zadatku, koje bi živa reč s pozornice morala u narodu da proizvede; a da ne govorimo o vlastitom nezadovoljstvu i samih izlagača, koji i protiv svoje volje i protiv svoga uverenja moraju takove komade da igraju.

A ipak: priredbe takove vrste vrlo su česte u svim našim manjim mestima i one se mnogo traže i od prikazivača, naših sokolskih diletanata, i od naše publike.

U većim mestima takove priredbe mnogo su ređe ili ih na programima uopće nema, pošto ta mesta imaju ili pozorišta zvanih filmova (dakako većinom nemačke produkcije) ili stalna državna pozorišta s profesionalnim glumcima.

No i u tim velikim našim gradovima, kao u Zagrebu, nailazimo od vremena do vremena na priredbe diletantskih družina, koje katkada ispune pozorišta više nego bilo kakav komad u državnoj operi ili drami.

Što je to? To su priredbe t. zv. pučkog teatra, pučke pozornice; — raznih udruženja za promicanje pučkog kazališta.

Problem pučkog kazališta (pod kojim se je imenom kod nas udomaćio) postoji dakle i kod nas, naročito u zapadnim krajevima (u Hrvatskoj i

Sloveniji) i to u glavnom u obliku pučkih pozornica katoličkog pokreta i udruženja hrvatskih kazališnih dobrovoljaca, oslanjajući se većinom na slična uređenja na strani. — Lako je veći na prvi mah pogoditi da ovi naši pučki teatri imaju i svoje specijalne ciljeve i da publiku odgajaju u posebnom duhu, nastojeći da sa svojim kazalištem izgrade duše svojih gledalaca i stvore u njima naročiti mentalitet. Dok prvi služi verskom internacionalizmu, iznoseći pred široke krugove obnovljene verske sredovečne misterije; drugi, bez tako izgrađene dramaturgije, iznosi dramske komade koji vežu i kultiviraju čisto plemenske porive svoje publike.

I jedno i drugo pozorište ne daje nam ono što mi trebamo: nacionalno pozorište. Između izrazitog verskog i plemenskog pučkog teatra treba stvoriti nov pučki teatar, koji će biti emancipovan od jedne verske zajednice i služiti celom narodu.

Taj nacionalni teatar ili pozorište mora imati općenitiji i tolerantiji karakter, a osim toga i čisto nacionalnu bazu ukupne naše etnografske celine.

Stvaranje naših kulturnih vrednosti nije u jednostavnom kopiranju tuđih uzora, to stvaranje mora imati dubokog i trajnog korena u osobinama našeg općeg narodnog duha, koji se je kroz stoleća razvijao i kroz sve historijske peripetije i kataklizme sve do danas pobeđenički održao. Niti je versko pripadništvo, niti plemensko obeležje takvog temeljnog značenja da se na temelju ovih mogu izgrađivati trajne vrednote, koje će u budućnosti, kao što su i u prošlosti, održati narodni duh i osigurati mu opću snagu nerazdeljive celine. Nikakva prolaznost niti razlika ne može biti osnovom stvaranja dela trajnih vrednosti, ni dela koja bi imala trajno i iskonsko dejstvo.

I pučko pozorište je umetnost, zato ono mora imati duboke i nepresušne izvore u večnoj narodnoj duši.

Pokusaji stvaranja pučkog pozorišta u Nemačkoj, Francuskoj i Rusiji, dali su zato dokaza, ali i nedostataka. Stvaranje posebne nacionalističke i klasne umetnosti pokazalo je na strani da je ona samo prolazne vrednosti. Pozorište, koje ima izvoru u narodnom životu i narodnom osećanju, jedino može da preživi takove pokušaje, jer je prava narodna umetnost iznad vladajućih pojedinih klasa i kulturnih pitanja (bolje: političkih raspoloženja); ona je općeljudska i svečovećanska.

Imajući tako svoj humano-nacionalni i socijalni zadatak, to pozorište biće izraz iskonskog narodnog duha, na temelju kojeg jedino može da se i izgradi. Ono će se po svojim problemima približiti narodnoj duši, izdizati i razrađivati ideje, ukorenjene u njegovoj svesti.

Ako ga izvode većinom diletanti, nije ono bez svojih pretenzija, ne odbacujući time i svestrana umetnička nastojanja.

Na temelju narodne pesme, koja jednako obuhvata sva jugoslovenska plemena, kod nas se je pošlo već putem stvaranja pravog nacionalnog pozorišta. Spominjemo ovde Zenidbu Maksima Crnojevića od Laze Kostića. Kneza od Semberije od Branišlava Nušića, Majku Jugovića od Ive Vojno-

vića, Hasanaginicu od Milana Ogrizovića, Zidanje Skadra od Mirka Koroljige i drame Đure Dimovića. To je i razlog zašto komadi ovoga uzora najviše u narodu prosperiraju. Oni su najbliži narodu i po sadržaju i radnji; narod s tim junacima živi i oseća: to je njihovo pozorište, njihov život. Putujuće pozorišne družine nalaze najveće razumevanje u narodu kada mu prikazuju ovakve komade, jer s njima najbolje pogađaju i njihove osećaje i njihove težnje. Ove komade narod najbolje razume i najviše voli — sve drugo mu je strano. — Nažalost, takvih komada u nas je vrlo malo.

Iako imademo s ovim osnovne nacionalnog pozorišta, ono ipak ne zadovoljava. Ako je ovo pozorište nacionalno, ono ne odgovara današnjoj općoj narodnoj potrebi. Nije time rečeno da ta naša nacionalna drama nije dobra ili da je nedostatna. Ona ostaje i ostaje našem kulturnom vrednošću i na ponos naše književnosti kao umetnička potencija narodne pesme.

Ali s njom mi ne možemo rešiti naš problem. Mi trebamo pozorište, savremeno narodno pozorište, za široke slojeve. Ne samo opevane junake, Kosovo, Kraljevića Marka, sredovečne vitezeve epske naše prošlosti... Iako i oni nisu još umrli u narodu, mi ne živimo više u priči i legendi. Naš život je odmakao već daleko od Kosova i ropske ere, današnjica otvorila je nove vidike i nove zadatke.

I kao što je prošlost podražavala u narodu oslobodilačkoj misli, junaci-kim podvizima legendarnih lica i čuvanju svete zavetne misli, danas u narodu ključa i vrije more pitanja, svakodnevnih teškoća, zaostataka prošlosti i nepouzdanosti budućnosti. Njih narod jednako oseća, oni mu ispunjuju život i s njima on živi; od njih on strada, smućujući ga i uznemirujući ga. Pa kao što su stari opevani junaci nekada narodu ukazivali na borbu i svladanje ropstva u slobodnoj budućnosti, tako i danas živa reč s pozornice u narodnom pozorištu, u rešavanju današnjih problema, ima narod da upućuje putevima kojima treba kretati da nad celom zemljom zavlada bratstvo i sloga, spokojstvo i aktivnost; da se narodne snage kultiviraju i aktiviraju. Da se te snage organizovano izdelažu, međusobno ne uništavaju, te da se od njih stvori organizam podmladenog novog narodnog života.

Za rešavanje ovakvih krupnih pitanja i raznih kolebanja, sumnja i opreka našeg narodnog kolektiva, treba svestranog, dugog, smišljenog i iskrenog rada. I na polju političkog, ekonomskog i kulturnog vaspitanja naroda. — U životu naroda nisu ove grane njegove životne emancipacije odvojene: one se stalno isprepliću i naizmenično deluju jedna na drugu. Život je narodni zamršeni splet svih potreba i težnja i materijalne i osećajne prirode njegove. Zato je nemoguće raditi na općem pridizanju narodnog blagostanja, a da sve njegove životne potrebe nerazdeljeno kao celinu u takovu radu ne držimo pred očima i o njima ne vodimo računa. To vredi naročito za moderni narodni organizam sa manje-više razvijenom socijalnom, klasnom, kulturnom i raznom drugom diferencijacijom. Naše društvo prešlo je iz patrijarhalnog stanja u složeno, emancipovano društvo, koje sa sobom nosi i nove probleme, nove potrebe i nove zahteve.

Sokolstvo ima pretenzija da se izgradi u opće-narodni uzgojni pokret. Njegova ideologija i njegovo delovanje trudi se da bude svestrano i općenito. Imajući sve to u vidu, izlazi iz toga da je Sokolstvu zadatak da, u pravcu formiranja duševnih vrednota, a u smislu humanih njegovih i nacionalnih ciljeva, pa dalje u težnji njegovoj da dublje i šire zahvati u nutarnji život naroda, povede ozbiljnu brigu i oko organizacije narodnog pozorišta. Pitanje narodnog, pučkog pozorišta ističemo zato što je ono vrlo važan organ najuspešnijeg delovanja na sve krugove, sve krajeve i sve klase. Pa kako se tim otvara mogućnost propagiranja sokolskih izgrađenih pogleda na svim pitanjima, koja obuhvataju celog pojedinca i sav narod — do Sokolstva je da tu mogućnost razmotri i u tom pravcu stvori zaključke za njegovu realizaciju. Više nego bilo kakova predavanja i bilo kakova propaganda delovaće sokolsko narodno pozorište i širiti u narodu jedinstven narodni duh, unitaristički, human i sve-slovenski mentalitet. Njim se najuspešnije rešavaju oprečnosti i ujedi-

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Slet češkoslovačkog Sokolstva u Americi

Savez češkoslovačkog Sokolstva u Americi, u kojem su udruženi Američka obća sokolska i Savez slovačkih sokolskih društava, priredio je krajem juna u Čikagu svoj drugi savezni slet. Na ovom sletu učestvovala su sva slovenska sokolska udruženja u Americi. Češkoslovačko Sokolstvo iz stare otadžbine zastupalo je na ovom velikom sletu, koji je imao da pokaže životnu snagu češkoslovačkog Sokolstva u novoj domovini, preko dvesto Sokola i Sokolice, koji su otputovali u Ameriku pod vodstvom svog starešine brata dr. Stanislava Bukovskog. S ekspedijom putovala su i uzorna odeljenja ČOS, muško pod vodstvom trećeg podnačelnika saveza br. Antonina Bende i žensko pod vodstvom članice ženskog načelnika ČOS sestre Fučikove.

Sam slet obuhvatao je pored javne vežbe i savezna takmičenja, koja su se održavala na ogromnom stadionu Vojničkog Polja u Grantovom parku u Čikagu. Američko Sokolstvo pokazalo je na utakmicama, koje su održane od 21—24 juna, da je potpuno razumelo osnovu sokolskog rada, te da u ničem ne zaostaje za ostalim sokolskim udruženjima. Utakmice su obuhvatale takmičenje izabranih članova i članica za prvenstvo saveza, takmičenje članova i članica u početničkom, nižem i višem odeljenju, te natecanja starije braće i sestara u lakoj atletici. Pored takmičenja izvedene su u samoj gimnastici i utakmice u različitim igrama i to članskim i naraštajskim kategorijama. U takmičenju za prvenstvo saveza nastupilo je 7 takmičara. Pobedio je br. Kudrnovskij iz Sokola Slavski u Čikagu. U nižem odeljenju nastupila je 41 vrsta članica i 29 vrsta članova, a u višem i početničkom odeljenju oko 60 vrsta. Starija braća, njih 8 na broju, takmičila su na nekim spravama, u skoku i bacanju kugle. Utakmice su pokazale kod svih kategorija i odeljenja veoma dobru spremu kako vrsta tako i pojedina i pojedinki.

U nedelju, 25 juna, započeli su na stadionu pokusi pod vodstvom saveznog načelnika br. Jarka Jelineka, koji su veoma dobro uspešili. Posle podne, iako vreme nije bilo najpogodnije, sakupilo se na vežbalištu preko 40.000 gledalaca, među njima i načelnik grada Čikaga Keli, predsednik senata Češkoslovačke Republike dr. František Souku, češkoslovački opunomoćeni ministar u Vašingtonu dr. Veverka, predsednik svetske izložbe u Čikagu Deus i zastupnici svih slovenskih sokolskih saveza u Americi.

Kao uvod u javni nastup bilo je sviranje američke i češkoslovačke državne himne, iza čega je br. Vlah uputio nekoliko reči sakupljenim gledaocima. Posle br. Vlah govorio je gradonačelnik Čikaga g. Keli, koji je u svom govoru pozdravio Sokolstvo i njegov rad, te završio svoj govor s pozdravom »Na zdar!« Nakon toga završila je Husova kapela Smetaninu predigru iz opere Libuša. Nakon toga otvoren je koračnica, a u to su stupili članovi u veliku arenu s američkom i češkoslovačkom zastavom. Na čelu povorke išlo je izaslanstvo ČOS u svečanim odorama s br. dr. Bukovskim na čelu, nato jugoslovenski i poljski gosti, članstvo češkoslovačko-američkog Sokolstva i članice. Posle defile, koji je vršen ispred glavne tribine, nastupila su najpre muška i ženska deca, te muški i ženski naraštaj sa zajedničkim vežbama. Naraštajci su vežbali s dugim palicama, m. deca s kratkim palicama, naraštajke na gredama i devojke s obručima. Posle odlično izvedenih vežba nastupilo je uzorno odeljenje članica ČOS pod vodstvom s. Matijevojicove s najvećim uspehom. Iza nastupa sestara iz ČOS ispunilo se je veliko vežbalište s članovima i članicama američkog češkoslovačkog Sokolstva u imponantnom broju od oko 2000, koji su izveli s velikim uspehom sletске proste vežbe, koje je sastavio savezni načelnik br. Jelinek. Vežbe su slikovito prikazivale pozdrav domovini. Pred početkom i na završetku samih vežbi vežbači i vežbačice otpevali su veličanstvene koralne. Kao daljnja točka programa bio je nastup obiju uzornih vrsta, muške i ženske iz ČOS. Članice su vežbale na razboju, a članovi, pod vodstvom br. Bende, na vratilu. Uspeh ovog nastupa bio je ogroman, te je u svakom pogledu bio od velikog značaja za američko Sokolstvo. Sledili su nastupi pojedinih američkih župa s posebnim tačkama, a konačno su nastupili i jugoslovenski članovi i članice u zajedničkom vežbanju svojih prostih vežbi. I oni su vežbali veoma dobro, i bili su predmet velike pozornosti sa strane gledalaca. Njihov nastup ponovo je podvukao čvrsti vez i saradnju svih slovenskih Sokola u Americi. Ovom tačkom bio je drugi slet američkog češkoslovačkog Sokolstva završen.

Češkoslovačka ekspedicija iz Praga poduzela je nakon sleta propagandni put po Udruženim Državama Američkim, te je naročito s javnim vežbama svojih uzornih odeljenja po većim sokolskim centrima postigla tako ogromne propagandne uspehe, da možemo ustvrditi, da je njihov put svestrano učvrstio temelje sokolskog rada među češkoslovačkim Sokolima u Americi.

79 godišnjica s. Renale Tirševa

Sestra Renata Tirševa, kćerka prvog sokolskog starešine Jindriha Fignera i supruga našeg osnivača dr. Mirolava Tirša, slavila je ovih dana svoju 79-godišnjicu. Čestitkama češkoslovačkog Sokolstva pridružuje se i jugoslovensko Sokolstvo sa željom, da bi setra Tirševa, kao živi svedok sokolskih početaka, sokolskog napretka i sadašnje sokolske slave, ostala i nadalje zdrava i čila, na ponos čitavome češkoslovačkom narodu i Sokolstvu, kao jedna od njegovih najvrednijih žena.

Omladina u češkoslovačkom Sokolstvu

U Češkoslovačkoj obća sokolskoj je u 3170 sokolskih društava svega 302.307 sokolske omladine, na koju, dakle, prema broju članstva (359.463) otpada skoro 50 % svih pripadnika. Sokolske je dece svega 229.809, a naraštaja 72.498, iz čega sledi, da zauzima naraštaj među omladinskim odeljenjima od prilike jednu četvrtinu, a deca tri četvrtine celokupnog broja. Na prvom mestu su ženska deca sa 121.008 lica, iza njih dolaze muška deca sa 108.801, dok je naraštajaca 37.554 i 34.944 naraštajke. Usporedimo li broj sokolske omladine s brojem sve omladine u Češkoslovačkoj Republici češkoslovačke narodnosti, dolazimo do rezultata, da je svako šesto dete član Sokola, a svako osmo dete član sokolskog naraštaja. Sokolska omladina podeljena na pojedine pokrajine daje opet savim drugu sliku. U Češkoj je već svako četvrto dete član Sokola, a svako šesto dete član sokolskog naraštaja. U Moravskoj je razmer kod naraštaja isti, dok kod dece pripada tek svako peto dete sokolskoj porodici. U Slovačkoj pripada sokolskom naraštaju tek svako 33, a deci svako 29 dete, u Potkarpatskoj Rusiji naraštaju svako 66, a kategoriji dece 24 dete. Naraštajci vežbali su u 2619, a naraštajke u 2560 jedinica. Broj društava, gde su redovno održavane vežbe muške dece nešto je veći i iznosi 2890, a kod ženske dece 2826 društava. Kod omladinskih kategorija održano je u 1931 godini svega 663.000 vežbačkih časova, te 23.165 prosvetnih priredaba za naraštaj i 47.139 za sokolsku decu. Župa s najvećim brojem sokolske omladine je Pipihova župa sa sedištem u Pardubicama, u kojoj je učlanjen 1631 naraštajac i 1589 naraštajki, 4709 muške i 5154 ženske dece.

Rad Sokolske župe u Plznu

Plzenska sokolska župa, poznata kao jedna od najagilnijih u ČOS, uvela je ove godine takmičenje svojih okružja u pogledu sprovođenja javnih okružnih nastupa. Okružnim tehničkim vodstvima bilo je određeno od župskog načelnika da sprovedu svoje nastupe s potpuno originalnim prostim vežbama, koje bi onda na samom nastupu klasificirala naročita župska komisija. Klasificiralo bi se pored toga slet kao takav, dalje originalnost programa, točnost i red kod nastupa i povorka. Naročiti stručnjaci imali su također zadatak da prosuđuju i glazbenu pratnju pojedinih prostih vežbi. Na taj način bila su sva okružja potpuno prepuštena vlastitoj inicijativi, te su prema tome njihovi vođe imali široko polje rada. Posle održanja svih okružnih sletova pokazalo se, da je bila ova metoda veoma plodna.

Nove sokolane i vežbališta u češkoslovačkoj

Pored novih sokolana, koje su otvarane u prolazu ove godine među njima Beč X, Tinec, Veliki Tinec, Mala Skala, Višehrad, Spalov i t. d. otvorene su u toku ovog leta još nove sokolane u Želaticama i Hnjidousima. Jedinice, pa i one najmanje, podižu moderna kupališta tako, da su baš u poslednje vreme otvorena nova kupališta s bazenima za plivanje i takmičenja u Fridštajnu i Ohnišovu.

Iz Lužice

Iako su bila raspuštena lužičko srpska sokolska društva i njihov savez, ipak se je u njima još uvek radilo. Hitlerov režim pak proveo je i tu u najkraće vreme tako zv. »glajshaltung« to jest »izjednačenje«, te je podelio bivše katoličke sokolske jedinice, t. j. župe

Čišinski u nemački katolički turnerski savez »Dojce Jugendkraefte«, a protestantska sokolska društva bivše župe Lubin protestantskom gimnastičkom savezu »Aihenkrane«. Razume se, da pojedini sokolski pripadnici nisu stupili posle raspusta u novo formirana društva, s razloga, što su to čisto germanizatorske ustanove. Bivša Sokolska župa Čišinski opet je javno nastupila kod proslave srpskog rodoljuba Hornika, razume se sasvim drugim načinom.

Veoma interesantnu raspravu o lužičko srpskom pitanju doneo je češkoslovački dnevnik agrarne stranke »Venkov«, koji predlaže da svi lužički Srbi, kao jedan muž, ostave svoju dosadašnju otadžbinu i da se presele u Češkoslovačku Republiku. Ovo je veoma mučno delovalo među Nemcima, a naročito u redovima hitlerovaca u Budišinu, središtu lužičkih Srba.

(Nastavak sa 1 strane)

njavaju razlike; harmonija, duševni sklad, općečovečanski, večno etički ideali, bodrost duševna i aktivnost, srećnija budućnost; — sve te nagomilane divergencije i rasute vrednote mogu pomoću njega da nađu najjači faktor da se upute u aktivne snage i neslomljive volje.

Iako iz okvira ovog članka ispada da govorim o općeodgojnoj vrednosti pozorišta po izvađače i publiku, naglašću samo da žive figure, koje na pozornici govore, kreću se, osećaju, trpe i veruju, najefikasnije deluju na čoveka. Njim pogadaće u najdublji živac naroda, njime se njemu najviše približujete i s njim mu možete najuspešnije da progovorite. I kao što je u ljudskoj prirodi nagon za predstavljanjem, tako postoji jednako i u gledalaca nagon za gledanjem pozorišta (curiositas oculorum). Svoje pozorište traže naše selo, naše varošice, naši ljudi. Oni su žedni pozorišta i ono im se mora dati. Naše selo traži i čeka da se to pitanje krene s mrtve točke i da se pristupi njegovoj organizaciji, da se tako udovolji jednoj općoj narodnoj i kulturnoj potrebi.

Čitašte dopise ovih naših društava u »Sokolskom glasniku« — vi ćete među recima videti muku s kojom se ta nepriključna s pozorištem gura u našim seoskim jedinicama: repertoar siromašan, izbor slab, a da ne govorimo o savremenim i idejnim zahtevima tih komada, koji se danas u sokolskim krugovima izvode.

Sokolstvo nije pokret samo prošlosti, nego uvek sadašnjosti i budućnosti. Ono treba živo da vodi računa o savremenim potrebama narodnog života. To, i sve do sada rečeno, držim da su dovoljni razlozi da naš Savezni prosvetni odbor može pristupiti poslu oko formuliranja i idejnog opravdanja osnovice za stvaranje novog sokolskog narodnog pozorišta i njegove dramaturgije, jer će njime i preko njega udovoljiti ne samo potrebama vremena, nego i najvažnijem svojem unutarnjem zadatku, koji proizlazi iz sokolske ideje: t. j. da svoje poglede i svoja načela plasira i afirmira na svim poljima društveno-narodnog života i da svim sredstvima uzastopno da ih prenese u narod. To je ujedno i postulat naše sokolske mislije u društvu, a u smislu sokolskih općečovečanskih, etičkih, socijalnih, kulturnih i nacionalnih ciljeva. S tih baza treba poći i ka stvaranju i vrlo važne narodno-obrazovne i prosvetne grane: ka organizaciji i izgradnji sokolskog narodnog pozorišta.

Da ovaj članak ne ostane samo na teoretskom raspravljanju, učinicu i neke konkretne predloge kako da se to pitanje organizuje:

1) Po svestranom ispitivanju ovog pitanja i prihvatu ovog predloga, trebalo bi u Saveznom prosvetnom odboru konstituisati posebni oteak od stručnih lica za sokolsko narodno pozorište, koji bi pre svega temeljito raspravio i utvrdio

a) idejni osnovicu sokolskog nar. pozorišta i

b) stvorio plan za njegovu organizaciju.

2) Taj bi se odbor sastojao od pozorišnih stručnih lica i književnika i imao bi dalje da izabere i sastavi repertoar komada, koji bi se mogli uvrstiti u sokolsko narodno pozorište, ili ih po stvorenim načelima i danim uputama za ovo naše pozorište preradi. Pri tom poslu moralo bi se strogo voditi računa o tome da komadi, koji bi se uvrštavali ili preradivali za repertoar zadržali i imaju umetničku i idejnu vrednost.

3) Taj bi se oteak morao dalje pobrinuti da izda poseban katalog, rukovod ili repertoar odabranih komada, u kojem bi pozorišna dela bila klasifikovana, kako je to donekle sprovedeno u Repertoaru Matice hrv. kazališnih dobroteljaca (Izdanje Kugli, Zagreb). — Pored kratkog sadržaja trebalo bi označiti uz svaki komad naveden u tom repertoaru broj zaposlenih lica, muških, ženskih, dece, u tom komadu i opaske o broju scenskih promena.

4) Ako bi se pristupilo izdavanju Pozorišne biblioteke, komada ovog pozorišta, valjalo bi na kraju sveske dodati opširnije upute za tehničko uređenje pozorišne kao i upute za režiju komada. Prvi svezak svakako bi bilo dobro da napiše stručno lice i u kojem

bi ono imalo dati općenite upute u gradnju pozornica i postupanje prilikom izvođenja komada, kao i organizaciji dramskih oteka u društvima.

5) U većim gradovima (župama) mogli bi se osnovati posudbeni oteci za komade i garderobu.

6) Da naši pisci dobiju veće pobude za saradivanje na tom području pisanjem pozorišnih dela za sok. nar. pozorište — trebalo bi se uvesti natečaj za takove komade uz nagrade.

Pozdrav Nj. Vel. Kralju s proslave otkrića spomenploče dr. I. Oražnu — Zahvala Nj. Vel. Kralja

Prigodom otkrića spomenploče I starosti jugoslovenskog Sokolstva br. Ivanu Oražnu u Kostanjevici dne 6 avgusta, odaslat je Nj. Vel. Kralju sledeći brzopjavni pozdrav:

Njegovo Veličanstvo
Kralj Aleksandar I

Bled

Otkrivajući u Kostanjevici spomenploču na rođenoj kući prvog starešine ujedinjenog jugoslovenskog Sokolstva dra Ivana Oražna, sećamo se Sokoli Vašeg Veličanstva s punom ljubavi i verne odanosti, te šaljemo svome Kralju i Njegovom Domu iskreni sokolski pozdrav Zdravo!

7) Konačno za propagandu i za stvaranje sposobnih vođa za ovo pozorište trebalo bi nastaviti s pozorišnim tečajevima u svim našim gradovima gde postoje drž. pozorišta, a jednako bi i u prosvetarskim tečajevima trebalo u gradu unositi i nov i obavezan predmet za sok. nar. pozorište i za režisersko-tehničko obrazovanje naših prosvetara.

Prof. Stjepan Gruber, Krl.

Na gornji brzopjavni pozdrav primio je I zamenik starešine Saveza SKJ br. Engelbert Gangl zahvalno pismo sledećeg sadržaja:

Gospodine,

Njegovo Veličanstvo Kralj blagovoleo je primiti poslati telegram sa otkrivenja spomenploče na rođenoj kući Ivana Oražna, prvog starešine ujedinjenog Sokola, u Kostanjevici, i narediti mi da Vama i ostalima zahvalim na izjavama vernosti i odanosti.

Maršal Dvora:

Generalštabni brigadni general,
A. Dimitrijević, s. r.

U obranu lužičkih Srba

Apel jugoslovenskog Društva prijatelja lužičkih Srba povodom oštrih progona od strane Hitlerovskog režima

U Nemačkoj živi još oko 150.000 lužičkih Srba, poslednjih predstavnika nekad moćne slovenske grane — polapskih Slovena. Oni nastavaju historijski kraj Gornje i Donje Lužice, politički su razdvojeni među Sasku i Prusiju, verski na protestante i katolike, a književno na gornjolužičko i donjolužičko narečje.

Usprkos proračunatoj i sistematski provedenoj parcelaciji Lužice, bez ijedne škole s materinskim jezikom, u borbi protiv germanizacije, kroz tisuću godina, ne samo da su lužički Srbi očuvali do današnjeg dana svoj jezik, narodne nošnje i običaje, već su i izgradili svoju narodnu himnu: pesništvo, umetnost i znanost.

Kao primer rasne otpornosti i razvijene narodne svesti neka služe samo ovi primeri: dnevnik »Serbske Nowiny« izlazi neprekidno već 92 godine. »Serbske Casnik« 84 godine, »Casopis Matice Serbskeje« 86 godina, »Katolski Posol« 71 godinu, »Serbski Gospodar« 40 godina, a literarno-naučni časopis »Lužica« izlazi već 48 godina.

S velikim poštovanjem izdavalci su do nedavno lužički Srbi ove i još neke druge listove, društvene izveštaje, kalendare, naučne, zabavne i školske knjige i održavali više kulturnih i naučnih društava.

No, ekonomske i socijalne nevolje, koje biju eko svet zahvatile su naročito teško obe Lužice.

K vremen dolaze novu udareci (najteži valjda posle markgrofa Gera), koji prete da će konačno uništiti sve, što su najbolji sinovi lužičkih Srba kroz decenije s najvećim naporima izgradili.

Režim nemačke narodne revolucije zaustavio je svaki kulturni život u obim Lužicama.

Kulturna su društva prisiljena da obustave svoj rad, lužičko-srpski Sokol je raspušten, »Sokolske Listy« i drugi prestaju izlaziti, »Serbske Nowiny« i »Serbski Casnik« dobivaju komesare, da pišu po diktatu vlasti.

Iz redakcije »Serbskih Nowina« ostanjeni su svi članovi i nameštenici, sumnjivi zbog simpatija prema Čehoslovacima, među njima i redaktor toga lista Marko Smoler, koji je uređivao list kroz 50 godina, sin J. A. Smolera, preporoditelja lužičkih Srba.

A i mnogi drugi lužičko-srpski kulturni radnici bačeni su bez ikakve eksistencije na ulicu i zamenjeni ljudima, koji će Lužicanima ubrizgavati injekcije narodnog mrtvila.

Svaka im je veza sa Slovenima, pa i primanje časopisa iz Jugoslavije ili donošenje vesti iz slovenskoga sveta, najstrože zabranjeno.

Prvi lužičko-srpski kulturni radnici dospeli su u »Schutzhaft« — nehigijenski »Korrektionshaus« u Budišinu — da tamo pile i cepaju drva.

Privatna narodna poduzeća: tiskara i knjižara Smoler, Srpska narodna banka, Srpski dom i lužičko-srpski etnografski i arheološki muzej u Budišinu su pod upravom hitlerovaca.

Premetačine i konfiskacije slovenskih knjiga i časopisa dupunjavaju »mere sigurnosti« u svrhu podizanja jakosti Trećega carstva.

Ako spomenemo još propise nove vlade, kojima se određuje, da samo Nemač može steći i naslediti zemljište, da samo Nemač može biti namešten u državnoj službi, onda vidimo, da su lužički Srbi bedno roblje s mnogim gra-

danskim dužnostima, a bez ikakve zaštite i bez ikakvih prava.

Pred našim očima, u XX veku, počinja se tako jedan zločin na živom telu i duši najmanjega i najotpornijega slovenskoga naroda.

Lužički Srbi nemaju danas mogućnosti da govore, ili da apeliraju na savest civiliziranoga sveta. Oni nemaju kapitala, a niti jakih prijatelja, nemaju svoje matice države, pa se stoga o njima ne govori niti u parlamentima, a niti kod Društva naroda, kao zaštitnice narodnih manjina.

Zato mi dižemo svoj glas u odbranu bezmoćnih lužičkih Srba!

Nikako nećemo da se mešamo u interne prilike nemačke države, no s pravom — kojim bi Nemci ustajali na odbranu protiv ukidanja primarnih prava na kulturni život svojih sunarodnjaka u Jugoslaviji — dižemo mi svoj glas u korist osiguranja narodne individualnosti naše slovenske braće, lužičkih Srba.

Naši velikani ilirskih vremena: Gaj, Vraz, Strossmayer i drugi bili su već u kulturnim vezama s preporoditeljima lužičko-srpskoga naroda. Od toga vremena pa do danas te veze s bratskim narodom nisu prestale.

Kao Sloveni i ljudi, kojih se nemilo doimlje svaka nepravda i nasilje, sa zebnjom u duši pratimo sve događaje u Lužici, koji idu za uništenjem jednoga celoga naroda.

Lužički su Srbi uvek bili lojalni građani nemačke države i imadu samo želju, da u okviru te države, kojom su povezani već kroz tisuću godina, osiguraju i sačuvaju prirodno pravo na slobodni izraz svoje narodne duše: materinski jezik, narodne pesme, običaje i nošnje.

Taj maleni slovenski otočić od 150.000 duša prema 66.000.000 Nemaca upravo iščezava i ne može biti nikakva opasnost od koje bi se Nemci morali braniti. Uništenje toga naroda ne bi bilo niti kršćansko, a još manje junačko delo. Jedini bi razlog uništavanju mogao biti: ostanjeni poslednje žive svedoke nasilja vršenih kroz vekove na polapskim Slovenima. No za sve ovo snose odgovornost pred historijom prošli režimi.

Pretstavnik narodne revolucije, državni kancelar A. Hitler, napunio je nadom sve nemačke manjine, pa i lužičke Srbe, kad je u svom govoru od 17 maja o. g. rekao: »... respektujemo narodna prava i svih ostalih naroda... zato ne poznajmo pojma germanizacija...«

Verujemo, da su sve nepravde nanečene lužičkim Srbima bez znanja državnoga kancelara i da će nova Nemačka imati više razumevanja za narodno pravo lužičkih Srba, te da će, čim se prilike srede, nemački narod učiniti sve, kako bi se lužičko-srpski narodni otočić očuvao i osigurao u svom kulturnom razvoju, kao posebna etnografska rezervacija.

Taj čin bi bio bar neka zadovoljština za sve progone i germanizaciju kroz vekove, i sigurno bi podigao simpatije Nemačkoj u celom kulturnom svetu.

Za sada sve su naše simpatije na strani lužičkih Srba, kojima želimo da prežive i današnju kalvariju, te da se još više zbliže i povežu u vernosti prema svojoj prošlosti za bolju i sigurniju budućnost.

Društvo prijatelja lužičkih Srba:
Zagreb — Beograd — Ljubljana.

Brać A. F. Staneti

Naša sokolska porodica pretrpela je ponovno veliki gubitak. Zao udes, crna avet smrti, ponovno se zagnala u naše sokolske redove da nam ugrabi

ponajboljeg brata, ponajboljeg radnika i pregaoca. Zajecala su naša sokolska srca, zaplakala je naša sokolska duša, u crninu su se zaveli sokolski domovi naše Sokolske župe Osijek. Ode-

lio se od nas zauvek naš dragi brat Aleksandar F. Staneti, prosvetar Sokolske župe Osijek, idealni sokolski radnik, nacionalista, Jugosloven.

Kao munja ošinula nas je vest da je prekinuta nit života ovog poštenog, radnog i tihog sokolskog prosvetnog radnika. Podlegao je dugotrajnoj boljetici, koja ga je godinama mučila, dok ga nije konačno sruvala u hladnu raku, u zagrljaj matere zemlje, koju je tako neizrecivo ljubio, za koju je radio i umro.

Umro je u Osijeku dne 8. avgusta u svojoj 40. godini života, u naponu svoje muževne snage, u dobi kada je naše Sokolstvo mnogo nada podlagalo u njega i njegov sokolski i nacionalni rad.

Kao što je junački i sokolski podnosio boli svojeg naručenog zdravlja, tako je isto hladno i smelo podnašao i životne tegobe na koje je nailazio u svojem životu i svojem životnom pozivu. Ko poznaje našeg dragog pokojnika, ko poznaje njegovu plemenitu i čistu sokolsku dušu, ko poznaje njegov predan rad na korist celokupnog našeg Sokolstva i našeg ujedinjenog naroda, taj mora da spusti suzu tuge i bola za ovim našim retkim bratom, za ovim idealnim sokolskim srcem.

Laka Ti zemlja i večan spomen među nama!

* Baš kod zaključka našega lista saznali smo za smrt našeg dragog brata Staneti-a, prosvetara Sokolske župe Osijek. Na njegov rad i život osvrnućemo se u narednom broju našega lista. — Ur.

Naši javni časovi

Svakome je od nas poznato, da se naši javni časovi priređuju da se pokaže način i rezultat našeg rada u sokolstvu, ali ujedno da se pokaže, kako nas vode jedne misli, povezanost duha i srca, kako svi imamo istu ideju, iste težnje.

Razmatrajući, međutim, naše javne časove moramo doći do zaključka da je nedostataka i mana, koje trebamo otkloniti. Uzmimo tehničku stranu. Naravno po manjim jedinicama nastupa se često puta s vežbama, koje ne odgovaraju dotičnoj kategoriji. Svakako je tu krivnja na tehničarima. Prednjak često počinje dockan vežbati za javan čas. Time stvara kod kategorija preveliku zamorenost. Na primer kod dece. Deca vole raznovidnost, promenu i naročito igre. Često se ih s prostim vežbama toliko muči da se u njima ubija interes. Prednjaci nemaju programa vežbovanog časa, pa se često po ceo sat vežbaju proste vežbe, a poznato je, da one najjače zamoraju. Vežbe za decu trebale bi biti mnogo bliže njihovoj dobi, njihovom mentalitetu, što bi sastavljajući trebali imati u vidu. Samo bi tako sokolski rad ušao u njihov život. I sama formalna strana nedostaje. Prave discipline kod vežbačkih kategorija nema, što ostavlja loš utisak na gledaoce. Po manjim jedini-

cama opaža se i šarenilo u odevanju. To bi se također moralo otkloniti, kada imamo o tome propise. A idejna strana? Propuštaju se prilike da se održavaju nagovori širim slojevima. Često se čuju neukusne primedbe, nedostojne Sokola. Desi se da deca i naraštaj prolaze kraj starijeg brata ili sestre a da ih ne pozdravljaju i t. d.

Razume se, kao što za tehničku stranu odgovaraju tehničari, tako za idejnu prosvetari i prosvetni radnici.

Jedna naša župa ima skoro savršene tiskalice za kartoteku i tehničku i prosvetnu. Promatrajući, međutim, prosvetne kartoteke nailazi se na porazan rezultat kod mnogih naročito manjih jedinica. Šalju se prazne ili se u jednu napiše n. pr. Održan nagovor: Percepcija, apercepcija, ideja, ideal u pogledu moralnog vaspitanja (nagovor održan u jednoj četvi), pa se za ostale mesece napiše: kao i prošlog meseca. Razume se takvo idejno vaspitanje jednako je nuli. Prosvetni je rad velik i značajan i svako ko se primi te dužnosti neka nastoji da se što dublje upozna sa svrhom Sokolstva, pa će samo na taj način moći da uzgaja, a bez uzgajanja ne može biti pravih Sokola niti Sokolika.

Ante Modrušan, Erdevik.

Ante Brozović (Beograd):

Jedan prilog istoriji fizičkog vaspitanja u Jugoslaviji

Prvi počeci sistematskog gimnastičkog rada u Srbiji (Nastavak)

VII sastanak 16 februara 1882 god. Bili su predsednik Tih. Nikolić, potpredsednik St. Todorović, članovi uprave: dr. Vladan Dordević, St. D. Popović, dr. Laza Kostić, Petar Kiki, blagajnik Nikola Antula, upravnik vežbovanice F. Mihoković, i delovoda Sr. J. Stojković.

I. Pročitao je protokol prošlog sastanka.

Dr. Vladan saopštava poziv bečkog češkog gimnastičkog društva »Sokol« na produkciju (koncert), upravljen na beogradsko gimnastičko društvo.

St. Popović saopštava: da je gospodica Višekova gimnastičarka Više ženske škole, o kojoj je bilo sporazuma, da se ponudi za nastavnicu društvenog kursa za ženske, odgovorila, da se prima, i da traži dva dinara od časa vežbanja. O ovome je ostavljeno konačno rešenje, dok se sazove sastanak članica, koji se imaju sporazumeti o časovima, broju i danima vežbanja.

II. Po predlogu dr. Vladana odlučeno: da se ponova piše društvu »Crvenog krsta« za salu koja će poslužiti za kurs ženskih i dece.

III. Preporučeno blagajniku, da se što pre postara o gimnastičkom odelu za muške i ženske.

VIII sastanak 26 februara 1882 g. Bili su: potpredsednik St. Todorović, članovi uprave dr. Vladan Dordević, dr. St. Popović, dr. Pavle Stejić, dr. Hadži-Lazić, Nikola Antula, Petar Kiki i delovoda Sr. J. Stojković.

I. Pročitao je protokol prošlog sastanka.

Zatim je delovoda pročitao pismo društva »Crvenog krsta«, kojim se odgovara društvu da se sala u lokalu Crvenog krsta ne može ustupiti za to, što je tome društvu potrebna.

II. Dr. Vladan interpeliše za nabavku odelu i gimnastičkih kugala. Blagajnik veli, da je poručio 6 pari muškog i 6 pari ženskog odelu gimnastičarskog preko Huga Nota u Beču, i još nije dobio nikakvog odgovora.

III. Dr. Vladan predlaže, i društvo je saglasno, da se umoli blagajnik da naplati sve one uloge članova, koji do sada nisu uplatili, tim pre što se približava glavna društvena skupština. I blagajnik izjavljuje, da će od svoje strane učiniti koliko može.

IV. Pošto društvo Crvenog krsta ne može ustupiti salu svoga doma, odlučeno je: da se dr. Vladan sporazumi s upraviteljem Više ženske škole, može li se ustupiti za društvena vežbanja sala u zgradi te škole.

IX sastanak 16 marta 1882 godinc. Bili su: potpredsednik St. Todorović, članovi dr. Vladan Dordević, dr. St. Popović, dr. Hadži-Lazić, blagajnik N. Antula, upravnik vežbovanice F. Mihoković, nastavnik Ilić, delovoda Sr. J. Stojković.

I. Pošto je pročitao protokol prošlog sastanka, dr. Vladan referiše, da se rije sporazumevao s upraviteljem Više

Iz telovežbačkog sveta

OVOGODIŠNJI SLET FRANCUSKIH GIMNASTA U ANGULEMU

Unija francuskih gimnasta priređuje svake godine svoj savezni slet. Poslednjih godina nastupila je protiv spomenutog običaja dosta jaka opozicija naročito iz tehničkih krugova s motivacijom, da preveliki broj ovih sletova nikako ne pogoduje zdravom i solidnom razvrtku organizacije u tehničkom pravcu, te da uglavnom svi dosadašnji sletovi daju nepravu sliku o stanju saveza. Pristalice pak dosadašnjeg sistema tvrde, da je priređivanje saveznih sletova u propagandnom pogledu veoma jak adut organizacije.

Posmatramo li sletove Francuske gimnastičke unije za poslednjih godina, odmah vidimo, da nijedan od sletova ni izdaleka ne predstavlja ono, što bi, i brojčano i po tehničkoj strani, morao predstavljati, kad se zna da je udruženo u ovoj organizaciji preko 350.000 gimnasta. I ove godine sakupilo se u Angulemu svega samo oko 300 gimnastičkih društava s oko 6000 članova, što bi trebalo da predstavlja snagu čitave unije. Posmatramo li sletove nemačkih turnera, vidimo, ogromnu razliku. Pored ovog razmerno male broja članova, na sletu u Angulemu saradivali su i deca, te vojska. Osim javnih nastupa svoju kategoriju gimnasta i vojske, slet je obuhvatio i utakmice, koje su uspele vrlo dobro i s dobrim rezultatima. Vladu Francuske Republike zastupao je državni potpredsednik za fizičko vaspitanje naroda, g. Diko (Ducos), koji je i u ime vlade pozdravio sakupljene gimnaste.

Unija francuskih gimnasta broji danas u oko 1800 društava oko 350.000 članova, dok nam je broj naraštaja i dece nepoznat. Pored ove organizacije postoje još i katolički i socijalistički gimnaste, koji su brojčano otprilike jednako jaki kao i Unija francuskih gimnasta.

KOLIKO JE BILO DO DANAS SVE-TURNERSKIH SLETOVA

Turnerstvo, iako postoji već preko 120 godina, održao je svoj I slet tek 1860 godine u Koburgu, na kojemu je uzelo učešća oko 970 turnera. Već ovaj prvi turnerski slet dao je potstrek čitavom turnerskom svetu za sve jače i jače enuncijacije. Na drugom sletu 1861 g. u Berlinu bilo je sakupljeno već preko 6000 turnera, na trećem 1863 god. u

I pokrajinski slet Saveza SKJ u Ljubljani

Poslovi oko potpune likvidacije I pokrajinskog sleta u Ljubljani primiču se kraju. Svi oseci završavaju svoj rad. Naredna, a izgleda i poslednja, sednica sletskog odbora održaće se u prvoj polovini meseca septembra zbog odsutnosti velike većine članova sletskog odbora.

Lajpeigu preko 20.000 članova. Posle ovog sleta počeo je opet smisao za zajednički rad opadati, što se vidi iz toga, da sve do francusko-nemačkog rata 1870/71 god. nije održan nijedan slet. Tek 1872 god., posle osnivanja Unije francuskih gimnasta, započeo je opet bujniji život i u turnerskim redovima, te je još iste godine održan IV slet u Bonu, uz učešće od 5500 turnera. Naredni, peti slet, održan je 1880 god. u Frakfurtu na Majnu s 9800 članova, VI pak slet 1885 godine u Draždanima s preko 19.000 članova. Pre rata održani su još sletovi u Minhenu i to 1898 godine, u Vratislavi 1894 god., Hamburgu 1898 god., Norimbergu 1903 god., ponovno u Frankfurtu 1908 god., te konačno u Lajpeigu 1913 godine, koji je bio ujedno i najjača turnerska manifestacija, na kojoj je učestvovalo preko 62.000 učesnika.

Posle svetskog rata održana su svega tri sleta. XIII slet u Minhenu priređen je tek 1923 godine, te pokazuje prema XII lajpciškom sletu jedva polovinu učesnika, ali već XIV slet u Kelnu 1928 godine pokazuje znatan porast sa svojih 150.000 učesnika. Na XV kongresu, koji je održan pre nekoliko dana u Stuttgartu, bilo je oko 200 tisuća pripadnika turnerske organizacije.

ŽENE U NEMAČKOM TURNERSTVU

Iako je Savez nemačkih turnera već pre velikog rata predstavljao jednu od najjačih telovežbačkih organizacija sveta, ipak su u njemu bile žene vrlo slabo zastupane. Tek posle rata počelo se je i njima posvećivati veću pažnju. Na ovogodišnjem turnerskom sletu u Stuttgartu nastupile su već turnerice u velikom broju i to u zajedničkim vežbama, kao i u mnogim posebnim točkama. Iz ovog se vidi, da su ženska odeljenja u turnerstvu mnogo napredovala, te da su već sada kod većine okružja postavljene načelnice, čega pred 1925 godinom nije bilo.

DESET GODINA TELESNOG VASPITANJA U RUMUNJSKOJ

U Rumunjskoj pre svetskog rata nije postojala nikakova naročita centralna organizacija za telesno vaspitanje naroda. Posle rata uspeo je tadašnjem pukovniku Virgilu Badulesku da zainteresuje odlučujuće krugove za ovu veoma važnu granu narodnog vaspitanja. I tako je pre 10 godina osnovan državni ured pod nazivom »Oficiul national de educatia fizica« t. j. »Nacionalni ured za telesno vaspitanje naroda«, kao najviša instanca. Podređena je u građanskim pitanjima Ministarstvu prosvete, a u pogledu vaspitanja vojnih jedinica Ministarstvu vojske. Na čelu ovog ureda stoji centralni odbor, kojemu je predsednik princ Nikolaj, a generalni je direktor sadašnji general Badulesku. Rad podeljen je u 6 sekcija: administrativnu, tehničku, pravnu, propagandnu, lekarstvu i sekciju za odbranu. Pod nadzorom su visoke škole za telesno vaspitanje i to jedna trogodišnja za profesore telesnog vaspitanja na srednjim školama i jednogodišnja vojnička gim-

nastička škola. Dalje Federatia Societatilor desport diu Romania (Federacija sportskih udruženja), Federatia societatilor de gimnastica diu Romania (savez telesnovaspitnih organizacija rumunjskih), Udruženje profesora za telesno vaspitanje, Savez skauta i Društvo telesnovaspitnih lekara.

Ovom organizacijom uspeo je u kratko vreme od 10 godina da se odgaji veliki broj građanskih i vojničkih profesora gimnastike i učitelja vežbanja za sportska i telovežbačka društva u Rumunjskoj. Telesno vaspitanje u školama proglašeno je kao obavezan predmet nastave, te su izdate i naročite knjige. Isto tako izdat je i naročiti zakon prema kojem je dužnost države i pojedinih opština da grade pri školama vežbaonice i letnja vežbališta.

PROPADANJE PROLETARSKOG FIZIČKOG UZGOJA U PRAGU

Komunistička federacija proletarskog fizičkog vaspitanja usprkos svih nastojanja da se proširi i da okupi što veće mase u svojim redovima sve više propada. Dok je još pre godinu dana raznim vrstama propagande radila ne samo protiv Sokolstva, nego i protiv radničke DTJ, sada je bila istu zamolila za saradnju, da bi tako maskirala opadanje svojih komunističkih vežbača. To se je u redovima DTJ sve ovo uvidelo pa se nije usvojila parola ove federacije »Ojačajmo socijalističke redove«, jer se znalo, da bi komuniste samo upotrebili ovakvu saradnju za svoje ciljeve i propagandu komunizma. Ovo negativno stanovište DTJ veoma je zbunilo vodstvo komunističke gimnastičke federacije, pa sada s još većom žestinom napadaju DTJ. Poslednjih meseci izvršena je po jedinicama ove federacije generalna revizija, koja je pokazala njihovo trulo stanje, nerad, korupciju, nemar i mnoge prevare. Za kraj jula priprema federacija 14 dnevnu »Instruktorsku školu« u Kolinu.

KANOISTIKA U ČESKOSLOVAKOJ

Poslednjih godina mnogo je poraslo u Českoslovačkoj zanimanje za kanoistiku. Pojedini kanoistički klubovi udružili su se konačno u kanoistički savez, koji je imao već krajem juna o. g. u evidenciji 298 takmičara, od toga 249 članova i 49 članica.

MODERNI TELESNOVASPITNI UREDAJI U PARIZU

Gradska opština započela je s velikom akcijom da podigne u neposrednoj blizini Pariza najmodernija vežbališta i igrališta. Taj teren, koji je vrlo nezdrav i močvaran, a obuhvata preko 90 hektara, ima da se pretvori u igralište, vežbalište, bašte, kao što to već imaju mnoga nemačka pa i francuska mesta. Pored toga je u naeru da se tamo uredi i jedno ovelo jezero s nekoliko plaža u dužini od 500 do 1000 m. Time će se postići i mogućnost sprovanja veslačkog i plivačkog sporta. U sredini jezera projektovana su dva otoka. Razume se, da će biti sagradeno dovoljno i garderoba za vežbače i sportiste, vežbaonice i sportske pro-

ženske škole za rad ustupanja sale te škole za gimnastičarski kurs ženskih i dece, kao što je i na prošlom sastanku odlučeno, a iz uzroka tog što nije prispelo odelo za ženske, koje je naručeno.

II. Dr. Vladan predlaže, da se otvori još jedan kurs za redovne članove u vežbovanici Vojne akademije, jer je članova, koji ne mogu raditi u doba, koji je sada određeno za vežbanja, a posle toga da se umoli upravnik vežbovanice Mihoković, da na ovo pristane, s time da mu se kao nagrada daje mesečno po 80 dinara, za to što bi on pored uvećanog broja časova morao napustiti neke svoje privatne časove, koje već ima. Uprava je primila ovaj predlog dr. Vladana, a upravnik vežbovanice Mihoković izjavljuje, da se prima toga, da se otvori još jedan kurs.

III. U vezi s gornjom odlukom odlučeno je, da se nagrada Mihokoviću ima računati od 1 aprila.

IV. Za tim je donesena odluka, da kurs ženskih otpočne odmah čim stigne odelo u sali »Građanske Kasine«, pod upravom Mihokovića.

V. Donesena je odluka: da se štampa naročiti poziv, kojim će se pozvati na glavnu skupštinu 21 marta svi članovi društveni, izuzimajući one, koji nisu uplatili svoj godišnji ulog.

Konačno došlo je i do održavanja druge glavne skupštine društva.

O njoj neka govori sam zapisnik, koji glasi:

Druga glavna skupština 21 marta 1882 godine

Bili su prisutni članovi: dr. Vladan Dordević, dr. Nikola Petrović, Vukasin Petrović, Nikola Antula, dr. Pops, VI. Pajević, H. Ozerović, Petar Kiki, J. Rusides, Milan Pavlović, Viljem Vajs, Eduard Satner, Jovan Antula,

Nastas Petrović, Živan Živanović, Lj. Bojević, Ljub. Stojanović, Mika Popović, Proka Knežević, Em. Stajnhelner, Mihajlo Simić, Kosata Simo, Ferdinand Mihoković, Grujica Grujić, Ljuba Kovačević, Lazar P. Zarić, Kosta Simić, Mihajlo Nekić, Jovan Jovanović, dr. Danić, Nik. Marinković, Mihajlo Đurović, dr. Valenta.

Pretsedavao je društveni član dr. Vladan Dordević, delovoda Sr. J. Stojković.

I. Pretsednik otvara skupštinu. Zatim delovoda pročitao izveštaj uprave o radu od početka pa do danas. Zatim je blagajnik pokazao imovno stanje društveno.

II. Pretsednik veli, da bi prema uredbi društvenog trebalo izabrati 2 kontrolora, koji bi pregledali upravne račune.

Dr. Nikola Petrović predlaže, da kogod iz društva kandiduje, i to Jovan Antula, G. Antula kandiduje g. Manojla Klidisa i Jettu Lakovića. Skupština prima kandidate g. Antuline za kontrolore.

III. Zatim se prešlo predlozima. Stavljen je na rešavanje predlog dr. Vladana: da članovi društveni mogu biti i mladi ljudi, ali pravo glasanja mogu imati samo oni, koji su punoletni i imaju građanska prava.

Skupština je usvojila ovaj predlog s većinom glasova protiv 3 glasa. Stavljen je na rešenje predlog Stojkovića, da članovi podnose svoje predloge upravi na 10, a ne na 15 dana ranije, kao što je u uredbi predviđeno.

Usled toga predloga pojavila se još dva nova: da se predlozi i ne podnose skupštini, i drugi: da taj rok bude kraći od 5 dana.

Glavalo se o predlogu Stojkovića, i nije usvojen sa 16 protiv 13 glasova. S time je i ostalim predlozima odlučeno.

V. Pošto nije bilo više drugih predloga, pretsednik predlaže skupštini, da izabere novu upravu.

Živ. Živanović predlaže, da ostane stara uprava, izjavljajući joj zahvalnost za dosadanj rad.

Dr. Nikola Petrović je također za to, da ostane stara uprava, s dopunom, da se na mesto dosadanjeg pretsednika Tihomira Nikolića izabere drugi, pošto on ne može zbog sadanjeg svog položaja vršiti pretsedničku dužnost.

Pretsednik čita ostavku na članstvo g. Svetozara Vasiljevića.

Pošto se više niko nije javio za reč pretsednik stavlja na glasanje predlog Živ. Živanovića. On bi usvojen s većinom protiv 2 glasa. Zatim se govorilo o pitanju pretsednika, šta da se radi, kad neki od članova uprave izjave, da ne mogu doći na sastanak uprave.

Knežević predlaže: da može uprava birati i tri člana na mesto onih, koji su dali ostavke.

Dr. Nikola Petrović veli, da se o ovome ne može ni govoriti, jer su to predlozi, koji bi po uredbi trebali da se podnesu na 15 dana pre skupštine.

Pretsednik stavlja ovo mišljenje dr. Nikole na rešenje, i skupština s većinom glasova rešava, da se o tome i ne može govoriti.

VI. Zatim pretsednik zatvara skupštinu, pošto je iscrpljen dnevni red.

Rad uprave u drugoj godini postojanja. I sastanak 24 marta 1882 godine.

Bili su: dr. Vladan Dordević, Lj. Kovačević, Nikola Antula, Sr. J. Stojković, Živan Živanović, Ljubomir Stojanović i Petar Kiki.

I. Dr. Vladan predlaže, da se za pretsednika izabere St. Todorović. Živan Živanović veli, da bi bilo teško g. Stevi da zbog poslova svojih primi pretsedništvo. S toga on predlaže dr. Vladana, uveren, da će on najenergije vršiti tu dužnost.

Uprava usvaja ovaj predlog Živ. Živanovića i dr. Vladan izjavljuje da se prima pretsedništvo; predlažući, da S. Todorović ostane i dalje potpredsednik što uprava također usvaja.

storije za specijalno vežbanje i to naročito za vreme nepogodnog vremena. Vršo se i pregovori s upravom električne željeznice da izgradi i posebnu prugu iz centra grada do vežbališta.

BOGOSLOVI NA SPORTSKOM IGRALIŠTU

Pred nekoliko nedelja održala je Šramkova orlovska župa u Olomucu svoje utakmice. Među takmičarima nastupili su u natecanjima u odbojci i pitomci olomučke bogoslovije, te već po drugi put pobedili i time dobili naslov majstora u odbojci. Kako izveštavaju »Lidove novine«, pokazali su bogoslovi iz Olomuca vanredno dobru igru i lepu sportsku disciplinu.

Prva poljska opera na našim pozornicama. Uprava Narodnog pozorišta u Beogradu odlučila je da će u idućoj sezoni prikazati na svojoj pozornici najbolju i najpopularniju poljsku operu »Halka«, koju je komponirao čuveni poljski kompozitor Moniusko. Halka je Poljaciina to, što je Cesima »Prodana nevesta«, dakle, prava nacionalna opera. Povodom gornje odluke uprave naše prestoničke pozornice, poklonio je poslanik Poljske Republike na našem dvoru g. Švareburg-Ginter direkciji beogradske opere lukusno izdanje partiture opere Halka sa sledećom posvetom: »Kraljevskoj

operi u Beogradu. Čast mi je pokloniti Vam ovu partituru naše omiljene opere »Halka« s nadom, da će ona kao izraz narodnog duha poljskog ući u stalni operni repertoar bratskog jugoslovenskog naroda i da će doprineti zbliženju na kulturnom polju između Poljske i Jugoslavije. — Kako javljaju zagrebački listovi pomenuta opera izvođić se u narednoj sezoni i u Zagrebu.

10 godišnjica smrti Vatroslava Jagića. Ovih se je dana navršilo 10 godina od smrti Vatroslava Jagića, jednog od naših najvećih slavista novijeg doba, učenika i naslednika velikog našeg slaviste Frana Miklošića. Umro je u Beču, a njegovi zemni ostanci bili su prevezeni u Varaždin.

Istorijska izložba u Krakovu. U vezi s proslavom 250 godišnjice slavne pobeđe poljskog kralja Jana III — Sobjeskog nad Turcima pred Bečom, otvoriće se ovih dana u kraljevskom gradu Vavel u Krakovu istorijska izložba predmeta i isprava u vezi s kraljem Janom Sobjeskom i njegovom pobedom. Među predmetima nalaze se brojne zaplenjene turske zastave, raskošni šator velikog vezira Kara Mustafe paše, sablja kralja Jana, skupocen čilimovi, oružje, slike savremenika i t. d.

† Dinko Šimunović. Dne 4 avgusta umro je u Zagrebu, nakon dužeg bolovanja, veliki jugoslovenski pisac Dinko Šimunović. Bio je pesnik krševa i dubrava oko Krke i Cetine, pripovedač dalmatinsko-zagorskog sela. Rodio se 5 septembra 1873 u Kninu. Za mesec dana slavio bi svoju 60-godišnjicu, da ga nije prerana smrt istrigla iz naše sredine.

U književnosti se njegovo ime prvi put pojavilo 1905 u zadarskom »Lavoru«. Kao seoski učitelj, koji živi među narodom, mogao je na vrelu da crpe gradnju za svoja odlična dela. Prvu knjigu novela izdao je pomoću društva hrvatskih književnika 1909 pod nazivom »Mrkodole«. Napisao je još više zbiraka novela među njima »Đerdane« i »Oko Cetine i Krke«, a od većih romana treba spomenuti »Tudinac«, autobiografiju »Mladi dani«, roman »Mladost« i »Porodica Vinčić«. Mnogo njegovih novela, priča, a i pesama, izašlo je u raznim literarnim revijama.

Spomenik Osmanu Džikiću u Mostaru. U proslavu 20 godišnjice smrti Osmana Džikića podići će se u Mostaru, na inicijativu Gajreta, spomenik tom velikom hercegovačkom nacionalnom radniku i pesniku. Džikić se rodio 1879 u Mostaru. Već kao gimnazista kretao se u društvu velikih pesnika Alekse Šantića, Corovića i Dučića, koji su se tada okupljali oko časopisa »Zora«. Jer je osećao jugoslovenski i jer je bio odlučan protivnik Austrije, morao je da napusti Mostar, te da otiđe u Carigrad, otkuda je pošao u Beograd, gde je dovršio studije. Prvu zbirku pesama izdao je 1900 godine zajedno s Avdom Karabegovićem i Omerbegom Sulejmanovićem pod naslovom »Pobratimstvo«. Njegove daljnje zbirke bile su »Asiklije« i patriotske pesme »Muslimanskoj mladeži«. Napisao je pored pesama i dve drame i to »Zletiju« i »Muhadžira«. On, međutim, nije radio samo kao pesnik, već, nakon povratka u otadžbinu, i kao novinar, kulturni i nacionalno politički radnik, koji ima neprecenjivih zasluga za muslimanski deo našeg naroda.

nim crtama, kakvo stanovište treba lekar da zauzme u odnosu izvesnih bolesti prema telesnim vežbama i nekim sportovima.

Svaku telesnu vežbu ili sport treba trajno zabraniti osobama, kojima one mogu naneti samo štetu po zdravlje ili pogoršati već postojeći tok bolesti, a kod kojih nema izgleda da će se bolest u toj meri popraviti da bi im neka vežba ili sport u ma kom obliku koristila. Te bolesti su u glavnim ovc:

a) Aktivna tuberkuloza pluća i ostalih organa, naročito zglobova, gde je indiciran potpun mir.

b) Hemofilija, gde se mora izbegavati i najmanje povrede.

c) Hronična obolenja srčanih zališaka, srčanih mišića i izražene srčane mane, gde je svaki veći telesni napor opasan. Slično važi i za aneurizme (obolenje krvnih sudova).

d) Veće, eventirane kile.

e) Duševne bolesti, epilepsija, histrija u jačem stepenu.

f) kod ženskih još i teške menstruacione smetnje, gde je indiciran trajan mir, a svaki napor zabranjen.

Privremena zabrana primenjuje se kod bolesti prolaznog karaktera, kada ima izgleda da bolest neće ostaviti nikakve posledice, koje bi se mogle pogoršati telesnom vežbom ili sportom. Ova zabrana skopčana je uvek izvesnim rokom, do koga vežbač ima da se uzdrži od svake vežbe ili sporta. Ovde spadaju:

a) Sve akutne bolesti, sa i bez temperature, gde je potreban mir za ozdravljenje; uzdržavanje od vežbi ima trajati do potpunog oporavljenja.

Kod preležanih infektivnih (zaraznih) bolesti potrebno je odstraniti vežbača dotle dok kao eventualni kliconoša nije više opasan da prenese zarazu na svoje drugove.

b) Kod neodređenih bolova (probada u plućima, oko slezine — kod malaričara i t. d.) gde se ne može odmah utvrditi uzrok, treba uskratiti svaku vežbu, a naročito trčanje, do potpunog prestanka bola. Kod ponovne pojave potreban je odmor od nekoliko dana, za koje se vreme ima ustanoviti točan razlog ovih bolova, te prema tome i doneti odluku.

c) Pljuvanje krvi (haemoptoe) privlači naročitu pažnju i bezuslovno odmah zabranjuje svaku vežbu, dok se tačno ne utvrdi, odakle potiče krv u ispljuvku vežbača.

d) Akutna obolenja kostiju (i pokosnice), mišića, zglobova, bubrega, srčanih mišića, slepog creva, trbušne maramice i organa koji aktivno učestvuju pri vežbanju, zahtevaju još po potpunom ozdravljenju, a prema težini bolesti, odmor do tri meseca.

e) Operisane kile i drugi veći hirurški poduhvati iziskuju najmanje tri meseca mirovanja posle konačnog zalečenja rane.

f) Prelomi kostiju moraju biti najmanje šest meseci pošteđeni; samo kod preloma ključnjače može se ovaj rok smanjiti i do tri meseca.

g) Kod ženskih u doba menstruacije, kao i nekoliko dana posle ove, potreban je potpun mir. Graviditet u poznijim mesecima i porođaj, za šest nedelja doznije, također iziskuje izbegavanje svakog naprezanja.

Delimično trajno ili privremeno oslobođenje od pojedinih vrsti vežbi, sprava ili nekih sportova, primenjuje se, kad one mogu na vežbače, prema vrsti njihove bolesti ili mane,

za izvesno vreme ili stalno nepovoljno uticati.

a) Opšta telesna slabost, oporavljenje od preležanih bolesti (rekonvalescenti), malokrvnost u većem stepenu povlače za sobom oslobođenje od težih vežbi na spravama, dužeg trčanja i napornog hodanja.

b) Slaboumnim vežbačima treba zabraniti svaku vežbu, gde postoji opasnost od pada.

c) Hronična srčana obolenja, ako nisu skopčana sa subjektivnim simptomima ili nekim ozbiljnim objektivnim nalazom, dozvoljavaju lakše vežbe i igre. Kompežirana mitralna insuficijencija (ali samo ova!) dopušta pod čestom kontrolom i postupnosti u izvođenju čak i teže vežbe. Srčane tegobe bez organskih promena iziskuju za izvesno vreme pošteđu od teških vežbi na spravama, napornog trčanja i plivanja. — Anemični srčani sumovi i respiratorna aritmija ako nisu skopčane s drugim tegobama, nisu štetne za vežbače.

d) Kod gušavosti bez srčanih pojava treba izbegavati teže vežbe s naprezanjem (dizanje tereta) kao i vežbe s jakim savijanjem tela.

e) Astma, hronični bronhitis, sraščenje plućne maramice, obolenje plućnih žleza i druge hronične plućne bolesti uskraćuju teže težbe, trčanje, naporne igre i plivanje. Vežbači s ovim bolestima treba više da vežbaju u prirodi — napolju, a da izbegavaju zatvorene vežbaonice.

f) Kilavima treba preporučiti operaciju, inače bez utega ne sme im se dozvoliti ni jedna teža vežba niti sport, sem plivanja u lakšim slučajevima. Ali ni s utegama ne treba dozvoliti ovim vežbačima vežbe na spravama (sem najprostijih), navlačenje konopcem, jačih savijanja, skokova i dizanje tereta.

g) Zalečena tuberkuloza kostiju i zglobova dopušta samo lake telesne vežbe, koje zalečeni deo tela najbrži i više štete.

i) Statističke deformacije nogu, ravna stopala X — i O — noge nisu podesne za skokove i trčanje.

j) Kod jačih miopija treba izbegavati sve vežbe, koje naglo i jako povećavaju krvni pritisak (dizanje tereta, skokovi, naporna trčanja, teže vežbe na spravama i t. d.

k) Obolenja uha također nalažu opreznost u izboru vežbi. Trajna perforacija bubne opne zabranjuje plivanje.

l) Sklonost ka nesvestici i vrtoglavici isključuje vežbe na visokim spravama i plivanje, kao i sve napore vežbe, vežbe s jačim savijanjem tela, naglim okretima, trčanjem osobito kružnim. Isto se u glavnom ima primeniti i kod vežbača, koji pate od česte glavobolje, gde je još potrebna i detaljnija anamneza za konačnu odluku.

m) S nervoznim vežbačima treba imati dovoljno strpljenja, što mora biti odlika svakog dobrog vođe.

Ova izložena šema ima da bude samo vodilja u oceni sposobnosti bolesnika za vežbu. Inače se svaki konkretni slučaj mora prema periodu bolesti i opštem stanju bolesnika zasebno posmatrati, a odluke se moraju striktno individualizirati. Na taj način ovakva kontrola doneće nam dvostruke koristi: s jedne strane sprečava se da naporna vežbanja i sportovi škode već načeto zdravlju vežbača, a s druge strane što podešenim i razumnim vežbanjem i bolesni mogu osetiti svu blagodat telesne vežbe i uživati koristi od nje.

Dr. Milorad Feliks — Beograd.

Iz medicine

Bolest i telesna vežba

Sportovi i telesne vežbe prvenstveno su namenjeni fizički i duševno potpuno zdravim osobama, jer su one u potpunosti suprotnosti s principom mirovanja, koji se zahteva od bolesnika. Bolest je u glavnom poremećaj anatomskog sastava ili fiziološke funkcije nekih organa ili pojedinih delova tela, a ovaj se poremećaj može u prvom redu ukloniti, ako se oboleli organ ili deo tela stavi u mirno stanje. Telesne vežbe i sportovi naprotiv sastoje se iz stalnih pokreta tela i povećanog rada njegovih organa, što one mogućava ozdravljenje ili čak pogoršava obolenje.

Iz ovih razloga sportove i telesnu vežbu medicina uvršćuje poglavito u red profilaktičnih mera, koje služe da se čovečiji organizam održi u svojoj dobroj zdravstvenoj kondiciji i učini što više otpornim prema raznim bolestima. Na ovome principu zasnovane su i vežbe sokolskog sistema, koje mi sprovodimo u sokolskim društvima. One su uglavnom tako podešene, da

njihov rezultat pretstavlja ono što zdrav telesni napor može dati, a teže k smišljenom iskorišćenju krajnjih granica snage zdravog organizma u cilju njegovog poboljšanja i usavršavanja.

Ali je slučajeva, gde se medicina koristi načelima telesne vežbe pri lečenju nekih bolesti, gde vežbe mogu biti od povoljnog uticaja na ozdravljenje. Na ovaj su osnovi opet izrađeni čitavi sistemi vežbi, koji su upravljani da pogodnim pokretima bolesnih delova tela, pomoću sprava kao i bez ovih, doprinesu njihovom izlecenju. Primer za ovo je ortopedska gimnastika, koja se naročito primenjuje kod preloma i obolenja kostiju. Tako je Lingov sistem telesnog vežbanja počeo da se izgrađuje na ovim osnovama. Gimnastika disanja nalazi opet svoju primenu kod lečenja nekih hroničnih obolenja pluća, a podesni sportovi i telesna vežba preporučuju se kao pomoćna sredstva za lečenje nervne i mišićne pareze, neurastenije, bo-

lesti s poremećajem u koordinaciji pokreta, hroničnih obolenja nekih trbušnih organa i t. d. Ova terapeutska gimnastika, koja samo služi kao sredstvo za lečenje pojedinih bolesti, mora se točno propisati i dozirati kao i drugi lekovi; njihova upotreba obično prestaje kada bolesnik ozdravi.

Ali još je uvek veliki broj osoba, hronično obolelih ili s nekim fizičkim nedostatkom, kojima nije potrebna naročito ova terapeutska gimnastika, ali koji nisu u stanju niti im bolest dozvoljava da vrše one sportove i vežbe, koje su namenjene zdravima. Međutim, bilo bi pogrešno ovakve osobe u principu isključiti iz broja vežbača, kada razumni i dobro izabrani sportovi i vežbe mogu im isto tako koristiti kao i zdravima. Ima i vežbača koji u periodu svoga vežbanja obole, te bolešću njihova dalja sposobnost za vežbu bude umanjena i nije više onako obimna kao pre bolesti. Ovakvi slučajevi navode lekara i tehničko vodstvo na zajedničko polje rada, koje je veliko i daje zahvalne rezultate.

Postaviti unapred točno norme i pravila, koje su vežbe korisne ili štetne za vežbača s ovom ili onom manom, s ovom ili onom bolešću, nemoguće je. Tu se samo može ići od slučaja do slučaja. Lekar, koji poznaje točno bolest, i tehničar, koji poznaje vežbe, a oboje njihov efekat dejstva na čovečiji organizam, moraju kod svakog konkretnog slučaja da odluče. Ali ovo ipak ne isključuje da se u ovom smislu postavi jedna osnova, koja može biti od pomoći pri rešavanju ovih pitanja. Takvu jednu šemu o oslobođenju vežbača od pojedinih vežbi i sportova usled neke mane ili bolesti dao je Šel u svojoj »Biologiji i higijeni telesnih vežbi«. — Koristeći se ovom njegovom skicom iznosimo u sledećim redovima u glav-

da se kugle iz gimnazije mogu uzimati po dva sata dnevno, posle svršenih školskih časova.

Uprava usvaja ovaj predlog, s dodatkom predloga predsednika, da se ako goss. Ministar ne dozvoli umoli upravnici akademije da dozvoli tamošnju gimnastiku.

III

Na pitanje predsednika: Nastavnik saopštava da je nekih učenika članova, koji bi radi bili da budu društveni pitomci i da se spremaju, s društvenom pomoći, za nastavnike gimnastike u buduću. Takvih ima u lokal kod »Crvenog krsta« troje i učenici su IV r. I. M. gimnazije. U kursu pak u Vojnoj akademiji dva su vredna člana, ali po objašnjenju blagajnikovom oba su izvan mogućnosti da će se moći i hteti primiti.

Uprava rešava da predsednik i delovoda otiđu u lokal kod »Crvenog krsta« da vide ta tri člana koje nastavnik predlaže kao vredne za pitomce, i da posle izveste upravu o njima mogu li se uzeti za pitomce ili ne?

IV

Umoljava se da blagajnik piše u Beč i razabere jesu li gotove haljine, koje su ranije poručene tamo kao modeli za muško i žensko odelo, koje će se upotrebljavati pri vežbanju.

V

Dosadašnji delovoda, na pitanje predsednika odgovara, da se do sada malo dece upisalo za dečji kurs. Predsednik želi da se i ti spiskovi predaju novom delovodi, kao i ostala arhiva i artije, koje Sr. Stojković predao ovom delovodi.

(Nastaviće se.)

Jesam li poslao pretplatu za sokolske listove?

Sokolski papir

za pisma

*

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA

U svakoj je mapi 25 papira za pisma i 25 kuverata američkog formata sa sokolskim monogramom. Cena mapi 32 Din. - Narudžbe prima Jugoslovenska Sokolska Matica, Ljubljana, Narodni dom.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Banja Luka

PREDNJAČKI TEČAJ ZA ČLANICE

U poslednje vreme zapažen je u našoj župi veliki nedostatak kvalifikovanih ženskih prednjača po društvima. Stoga je ovaj tečaj za članice, što ga je priredila Sokolska župa Banja Luka, dobro došao. Dobar prednjač i prednjačica je duša sokolane i to ne samo kao stručnjak u svom poslu, nego i kao sokolski radnik, koji radi na svim poljima Sokolstva. Vežbače članstvo, a naročito žensko, vrlo je osjetljivo, pa treba mnogo strpljivosti, pažnje i inteligencije, da se ono drži na okupu i saraduje na velikom delu narodnog preporoda putem Sokolstva.

Prednjač, dakle, treba pored stručne naobrazbe da ima i ljubavi za samu stvar, pa će istom onda moći uspeti. Zato smo naročito zadovoljni, da je župska uprava forsirala baš tečaj za članice, koje će nakon kratkog vremena, kad polože svoje ispite, postati kvalifikovane i dobre prednjačice.

Tečaj je otvorio stariša župe br. St. Moljević na 15. juna u 7 sati u sokolani banjalučkog društva. Otvorenju su prisustvovali tečajke i nekoji predavači.

Brat Moljević pozdravio je tečajke vrlo lepim govorom, u kojem je naglasio ulogu žena u Sokolstvu i uopšte u životu jednog naroda.

U tečaju su poslala svoje pretstavke sledeća društva: Ljubija 2, Bos. Novi 4, Prijedor 1, San. Most 1, Ključ 3, Oštrelj 1, Kotor-Varoš 1, Drvar 2, i Banja Luka 5 (2 neobavezno). Jedna je članica iz zdravstvenih razloga odbijena.

U tečaju se je predavalo: sistem 4 sata, proste vežbe praktično 12 sati gimnastika žene 3 sata, terminologija prostih vežbi 10 sati, osnovi prostih vežbi 10 sati, terminologija sa spravama 6 sati, praktične vežbe sa spravama 4 sata, proste vežbe praktično 12 sati (Volk-Puhalo) i ritmičke vežbe 6 sati (Puhalo), redne vežbe 8 sati (Uroš Stefanović), igre, skup. raznolikosti 12 sati (Puhalo-Volk), laka atletika 6 sati (Stefanović-Puhalo i Volk), metodika 2 sata (Puhalo), asistencija i poznavanje sprava 4 sata (Puhalo-Volk), terminologija na spravama 8 sati, praktično vođenje po rasporedu 9 sati (Puhalo-Volk), sastav pismenih zadataka 3 sata (Volk), ideologija 3 sata (dr. Moljević), istorija gimnastike i Sokolstva 3 sata (Muradbegović), prosvetni i literarni rad u Sokolstvu 2 sata (L. Marković), organizacija i administracija 6 sati (Cisar), higijena — prva pomoć 4 sata, anatomija — fiziologija 4 sata (dr. Stjepanović), trezvenost i selo 2 sata (dr. Trumić).

Sav ovaj materijal je pažljivo obrađen na tečaju, a tečajke su ga s interesom pratile.

Teoretski su časovi održani u Higijenskom zavodu, a praktičko u sokolani banjalučkog društva. Prehrana i nastanba bila je u konviktu Učiteljske škole.

Kako je župa u ovaj tečaj uložila mnogo truda, a i novaca, držimo, da bi pravo bilo da obveže sve tečajke, da su dužne kroz dve godine saradivati u svojim društvima i godišnje barem dva puta obavestiti župu o svom radu u društvu, o eventualnim smetnjama, polaganju ispita i svemu, što bude od važnosti. Župa bi trebala da o svakom tečaju vodi stalnu evidenciju. Tako bismo znali koliko korist imaju društva od ovih tečajeva.

U toku tečaja župa je priredila s banjalučkim društvom jedan izlet u Slatinu i održala javnu vežbu u nedelju 30. jula o. g. s tečajkama.

Iako javna vežba nije bila oglašena sakupilo se u Slatini dosta sveta, koji su s oduševljenjem promatrali vežbe, držane u parku u 3 sata posle podne.

Prvo su nastupili članovi društva Banja Luka u sletskoj vežbi za I pokrajinski slet u Ljubljani o. g. Vežbe su izvedene oštro (po brojanju) i dosta skladno uz neke male greške pojedinačno, ali ipak oština i mišićavost tela vežbača napravili su vanredan utisak na promatrače. U drugoj točki programa nastupile su članice (tečajke i članice banjalučkog društva) također u sletskoj vežbi. One su pokazale vanredan uspeh. Zatim su nastupili članovi društva Banja Luka na preči također dosta dobro. Posle njih nastupaju tečajke u svojoj posebnoj točki. Melodiju za narodna kola same su pevale. Posle njih nastupa muški naraštaj društva Banja Luka, pa onda opet tečajke u igrama i time je javni nastup bio završen. Iza programa nastala je sokolska veselica, za vreme koje je sestra Lidija Gorbačevski iz Ključa prikazala prekrasne ruske narodne plesove (kozačok).

Tečaj je završen 2. avgusta i neki mali ispiti obavljani, a sestrama uverenja podeljena, na osnovu kojih stiču pravo da polažu društveni prednjački ispit u roku od šest meseci.

Brat stariša dr. Moljević zaključio je tečaj govorom u kojem je dao upute budućim sokolskim prednjačica-

ma i istaknuo nadu da će one zaista izvršiti veru, koju se u njih polaže sa strane našeg Sokolstva.

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO LAŠKO

Sokolski dom u Laškem po eden izmed najboljih sokolskih domov u Jugoslaviji. Brezprimerni energiji brata stariše in vseh društvenih funkcijarjev ter požrtvovalnosti sester in bratov kakor tudi rodoljubov širom naše domovine se je posrečilo v teku enega leta skoraj iz nič ustvariti ta monumentalni spomenik nacionalnega zmoglostva, ki reprezentira skoraj milijon — dinarsko vrednost.

Slavnostna otvoritev tega doma se bo vršila pod pokroviteljstvom ministra brata dr. Alberta Kramerja nepreklicno dne 3. septembra t. l. Stavba je zgrajena v povsem modernem slogu in stoji ob kopališčnem parku na desnem bregu Savinje.

Da se oddolžimo požrtvovalnosti bratov u bližini severne meje naše domovine, je naša dolžnost, da se najštevilneje udeležimo krstne slave njihovega doma, ki je tudi naš dom.

Župa Kragujevac

SOKOLSKO DRUŠTVO JAGODINA

Sokolsko društvo iz Kočana, sa svoja 83 člana (-ice), divnom zastavom i lepom muzikom, a pod vodstvom stariše društva br. Blagoja Džibrovića i načelnika br. Franca Telbana, stiglo je u Jagodinu 31. jula u 10 časova pre podne. Kočanci su od strane Jagodinaca svesrdno dočekani na željezničkoj stanici, pa su im zatim pokazali znamenitosti Jagodine. Uveče je priređena u sali hotela »Sarena kavana« veoma uspešna sokolska akademija. Prisutni su bili ushićeni odličnom tehničkom spremom ovog agilnog društva s domaka istorijske Bregalnice. Od 12 izvedenih točaka, ne zna se koja je od koje bolja i lepša. Ženska deca izvela su divnu vežbu »Andela sa strelicama«, proste i ritmičke vežbe tako isto lepo su izvedene. Ženski naraštaj skladno je izveo balet, a članovi i članice dali su vežbu na vratilu ne može biti bolje.

S ogranka Plackavice, Osogva i istorijske Bregalnice Jagodinca je doneo i isporučio bratske pozdrave stariša društva br. Blagoje Džibrović, koji je na završetku svoga govora bio burno pozdravljen.

Posle svesrdnog programa, otpočela je igranka, koja je trajala do zore.

Tako isto Kočanci su vrlo lepo prošli u Cupriji, kao prvom mestu svoje ekskurzije, a jutros su produžili put za Beograd gde će razgledati njegove znamenitosti i prirediti svoje vežbe. U povratku iz Beograda, posetiće Kragujevac, Kraljevo i Vrnjce, odakle se vraćaju svojim domovima 10 ovog meseca.

L. P.

Župa Ljubljana

ZUPNI PROSVETNI TEČAJ I PROSVETNA KONFERENCA

V sredo, 9. t. m. je razposlao ŽPO s posebno okružnicom raspored predavanja župnoga prosvetnoga tečaja, ki bo trajal od 23. t. m. do vključno 26. t. m. ŽPO poziva vse bratske jedinice, da v zmislu okružnice takoj točno izpolnijo priložene prijavnice in jih pošljejo najkasneje do 20. t. m. župi. Otvoritev tečaja bo v sredo 23. t. m. točno ob tričetrt na devet v mali dvorani sokolskega doma na Taboru. Jedinice naj seznajno prijavnice tečajke z vsebino okružnice.

V nedeljo, dne 27. t. m. pa bo pričela ob deveti uri dop. v mali dvorani na Taboru prosvetna konferenca, na katero poziva ŽPO vse brate prosvetarje osebno. Dnevni red konference je vsebovan v okružnici! Zdravo!

SOKOLSKA ČETA NOVA SELA

Naša četa se pridno in marljivo pripravlja na bližajoči se javni telovadni nastop, ki se bo vršil dne 13. avgusta t. l. na vrtu g. Vičića v Novih selih. Člane vodi načelnik br. Klarič Jože, naraščaj in deco pa starosta br. Prešeren Dolfo. Naša mlada četa bo letos prvič po ustanovitvi pokazala prve sadove svojega dela. Na pomoč bo priskočilo tudi matično društvo Kočevje, sodeloval pa bo bratski Sokolski godbeni odsek iz Ribnice. Četa si je omislila tudi novo leseno bradljo, tako da ima zdaj že drog in bradljo, in se bo odslej lahko začela gojiti tudi orodna telovadba.

Ob sobotah zvečer se zberu člani, ki poslušajo predavanja iz raznih področij. Predavatelji podajajo snov nazorno in se čimbolj opirajo na praktičnost; posebno radi imajo člani računstvo. V ta namen sta bili 1. in 8. julija odmerjeni po dve uri. Predaval je br. Prešeren. Dne 22. julija je predaval br. Kajfež Jože o čebelarstvu. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano. Br. Kajfež

je obljubil nadaljevati in poglobiti zanimivo temo o čebelarstvu v cni izmed naslednjih sobot; obljubil pa je tudi predavati, ko bo končal to snov — o perutinarstvu.

Dne 9. julija se je velik del našega članstva udeležil javnega telovadnega nastopa v Kočevju, ki je zapustil v čelanih prav lepe spomine in vtise in jim vili nove sile in poguma za delo.

Sokolski tehničar traži nameštenje

Trgovački pomoćnik mešovite robe, sada neuposlen, traži odgovarajuće nameštenje. Kao sokolski tehničar vodio je, kao načelnik društva, 3 godine sve kategorije društva, što bi preuzeo i u novom mestu svog bivanja. Ide u bilo koje mesto u državi, te se obvezuje da će svojski raditi u tamošnjem društvu.

Obratiti se na Sokolsko društvo Uljma, župa Vel. Bečkerek.

Župa Maribor

SOKOLSKA ČETA ČREŠNJEVEC

Dne 25. junija t. l. je imela naša četa svoj III. nastop. Moška in ženska deca pod vodstvom s. vadiateljice Iglar Metke in Poljak Lojzike je lepo izvajala igre s puškami »Mladi vojaki«, oz. ljubljanske vaje za deco. Enako vzorno so nastopili naraščajniki in naraščajnice s svojimi ljubljanskimi vajami, ki so občinstvu zelo ugajale. Proste vaje članov in članice so bile brezhibno izvajane. Članice matičnega društva so nastopile z lepo gimn. vajo »Morje«, člani istega društva so zatem izvajali na orodju krasno izvršene točke. — Po sklepnih zahvali br. staroste Strijl Antona je bil zaključen naš tretji dobro uspešni nastop.

Pohvalno je treba omeniti prav lep obisk domaćinova, še bolj pa gostov iz Slov. Bistrice, Laporja, Sp. Poljskave in Pragerskega. (Zakaj pošiljate poročila tako pozno?! Ur.)

Župa Mostar

SOKOLSKI SLET U DUBROVNIKU

Sa mnogih nam strana stižu upiti i traže se od ovog Sokolskog društva informacije o držanju sokolskog sleta u Dubrovniku.

Obaveštujemo ovim zainteresovanu braću i sestre, da se u ovoj godini nije imao, niti će se održavati ikakav sokolski slet u našem gradu.

Uprava Sok. društva Dubrovnik

SOKOLSKA ČETA STRUJICI

Na 2. ov. m. Sokolska četa Strujici razvila je na najsvečaniji način svoju zastavu i osveštala svoj sokolski dom. Zastavu je darovao br. Vido Bajot, a kumovao njegov bratić br. Andelko Bojot. Ovoj svečanosti prisustvovalo je mnoštvo naroda i Sokola okolnih mesta, te izaslanici Sokolskog društva Ljubine braća Sarajlić i Berberović i brojni članovi četa: Ravno, Zavala, Veljani i Dračevo. Ovi krajevi retko pamte ovakovu svečanost, gde je došla do izražaja rodoljubiva duša našega seljaka i gde se vidno manifestovalo ljubav braće svih veroispovedi prema svome Kraju i Otadžbini.

Ova dvostruka svečanost Sokola u Strujici plod je napornog rada župskih sokolskih radnika i njihovog vode br. Čede Milića, te se hercegovačka sela s pravom mogu nazvati jugoslovenska sokolska sela.

Svečanost osveštavanja zastave i doma otvorio je br. Džorđe Tilimbat, učitelj, i održao poduži govor u kojem je naročito naglasio da hercegovačka sela sa svojim sokolskim četama postaju prava kulturna središta i da ona u današnje doba sa svojim nacionalnim i kulturnim radom prednjače mnogim varošima i varošicama i danas — sutra sokolski pokret započet u hercegovačkim gudurama učiniće najdragocenniju uslugu državnju i narodnu misli.

Posle govora br. Tilimbata, čin osveštavanja zastave izvršio je sveštenik g. Šarenac, a potom su održali govore kum zastave br. Bojot i stariša čete br. Jovan Vulić. Nakon toga primio je zastavu zastavnik Risto Marić i zaveztovao se, da će je verno čuvati i da joj nikad neće okaljati čast.

Najdirljiviji momenat izazvao je Sokolić Kojo Marić, koji je poljubio zastavu i zaveztovao se u ime svoje i svojih drugova, da će verno služiti Kraju i Otadžbini, da će Sokolstvo u srcu nositi i njime se ponositi. Isto tako zaveztovao se i Sokolica Mila Šišić. Posle toga izvršeno je osveštavanje doma, gde je održao govor ispred društva Ljubine br. Sarajlić i istakao značaj seoskog Sokolstva.

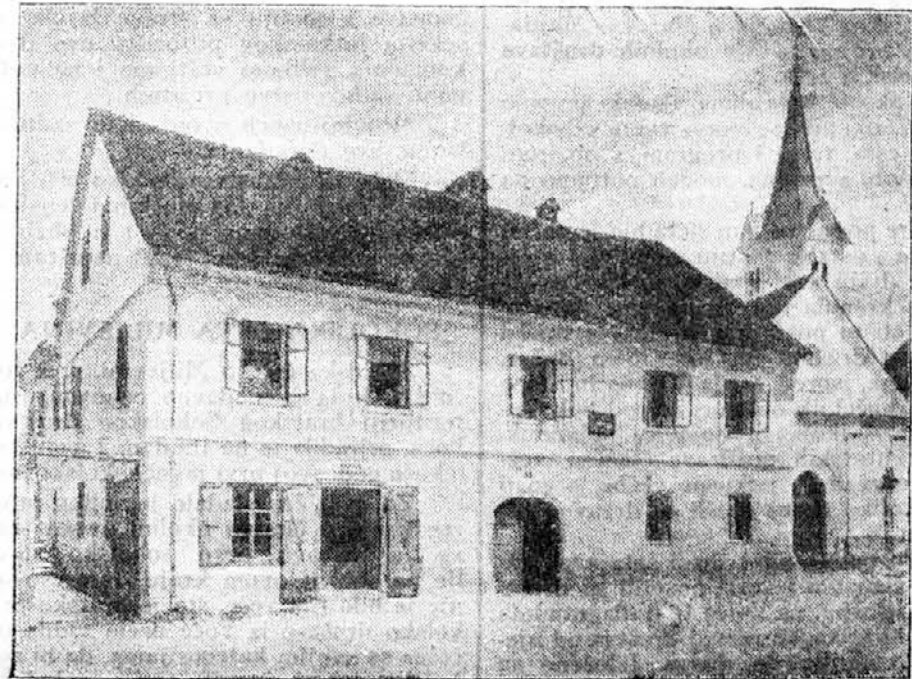
Nakon svesrdnog obreda osveštavanja doma svrstali su se Sokoli i Sokolice i izvršili defile ispred zastave i kuma, a potom u povorci pevajući patriotske pesme prošli kroz selo i povratili se pod »stare košeele«, gde je priredjen zajednički ručak.

Posle podne održan je vrlo uspešan javni čas članova, naraštaja, podmlatka muškog i ženskog, što je narod propratio burnim aplauzom. Za sve vreme klicalo se Kraju, Prestolonasledniku, Jugoslaviji i Sokolstvu.

Župa Novo mesto

VELIČASTNO SOKOLSKO SLAVJE V KOSTANJEVICI

Kostanjevica, rojstni kraj prvega staroste JSS, pokojnega br. dr. Ivana Oražna, je imela v soboto 5. in v nedeljo 6. avgusta svečano lice, bila je vsa okrašena s cvetjem in zastavami. Domače društvo je ta dva dni slavilo svoj srebrni jubilej, ki je bil združen s še pomembnejšo svečanostjo, vzdavajo spominske plošče blagopokojnemu starosti br. dr. I. Oražnu na njegovi rojstni hiši in z okrožnim zletom novomeškega sokolskega okrožja, ki se je vršil na novo otvorenem letnem telovadišču.

Kuća u kojoj je rođen pok. br. Ivan Oražen

Na predvečer slavlja je bila priređena krasna beneška noć na Krki; 18 lepo okrašenih in razsvetljenih čolnov je dalo prireditvi še bajnije obeležje. Krasno je odmevalo v noć prelepo petje novomeškega kvarteta, vmes rakete, godba domaćega gasilnoga društva, pa je odsvirala nekoliko narodnih pesmi. Po iluminaciji na Krki so se strnili domaći Sokoli, gasilci in drugo občinstvo u povorko, k je krenila, toplo pozdravljajoć in vzklikajoć Sokolstvu, narodnemu edinstvu, Kraju, Kraji, domu, Jugoslaviji in Slovanstvu, po mestnih ulicah, ki so bile vse v tisoćih lućkah. Ta krasni večer je bil prav dostojen uvod u drugi dan — proslave srebrnoga jubileja.

Vsa u zastavah in zelenju se je zbudila Kostanjevica u sokolski nedelji. Našla je pridne Kostanjevčane že pri delu na telovadišču u doma, da se lepše okrase svoje domove. Prvi gosti so že tu. Pred znano Bučarjevo restavracijo se vrše sprejemi. Avtobusi, z zelenjem oplešani vozovi, kola, svi dovažaju množico gostov. Sokolstvo iz svih strani župe in tudi od drugod. Kostanjevičke ulice že poplavljaju rdeće sokolske srajce, vmes vzbujaju lepe narodne noše najvećje pozornost. Tako po 10. uri krene pod vodstvom društ. načelnika br. I. Strajnerja številna povorka Sokolstva in odličnih gostov do rojstne hiše pok. br. dr. I. Oražna, kjer sta stala 2 odra: govornički in tribuna za častne goste. Sokolstvo in narodne noše pa ob častni tribuni, zadaj in okolo nje po velika množica občinstva, ki je napolnila ves trg pred Oražnovu hišo, ki je bila vsa u zelenju in zastavicah. Na častni tribuni smo opazili zastopnika Nj. Vel. Kralja puk. I. Golubovića iz Celja, I. zam. staroste SKJ br. E. Gangla z br. dr. R. Fuksom, ki sta zastopala savezno upravu, zastop. bana ban. inspekt. dr. Guština, senatorja dr. Rajarja z nar. posl. I. Drmeljem, oba sreska načelnika krškega in novomeškega sreza dr. Čuša in dr. Logarja, dr. M. Rusa iz Ljubljane, zastopnik Ljublj. sok. župe žup. star. br. dr. Pipenbaherja, dr. M. Šubica kot zastopnika mesta Ljubljane, I. zam. staroste sok. župe Zagreb br. Stjepana Debeljaka in vsu župno upravu sokolske župe Novo mesto z br. žup. podstarosta Marinčkom na čelu. Kmalu po 11. uri je stopil na govornički oder starosta Sokolskega društva Kostanjevica br. Uršić Valentin, ki je pozdravil vse goste in želel bratsko dobrodošlico. Takoj za njim je orisal u pesniško zasnovanom govoru lik pokojnoga staroste dr. Iv. Oražna — nam, staroste Saveza SKJ br. E. Gangl, častitajoć obnem društvu k srebrnemu jubileju Njegov govor je bil mestoma prekinjen z dolgotrajnim odobranjem. Ob polni tišini je nato br. Gangl odkril vzdano spominsko ploščo, na kateri se blesti napis:

»Tu se je rodil 9. februara 1869 leta dr. Ivan Oražen, prvi podstarosta jugoslovenskega Sokolstva.«

Zaključil je brat Gangl svoj govor z besedama: brat Ivan, bodi živ, zdrav in čil, opominjajoć u naših dušah čut odgovornosti in dolžnosti do Sokolstva, naroda in države, kot si delal ti po svojem geslu: en narod, ena država, eno Sokolstvo!

Vojaška godba 40. p. p. iz Ljubljane, ki je sodelovala pri vsej prireditvi, je odigrala slovansko himno »Hej Slovani«.

Za br. Ganglom je prinisela čestitke društvu in se poklonil manom velikega Sokola, Slovana in Jugoslovana zastopnik Nj. Vel. Kralja pukovnik g. Golubović, nakar se mu je zahvalil br. starosta Gangl, ki je prečital vdanostno brzojavko Nj. Vel. Kraju, poslano s tega slavlja na Bled. Enake čestitke je prinisela tudi inšp. Guštin u imenu bana Dr. Marušića, nakar je br. Maurer domaćin — u lepem govoru orisal Oražnov lik, kot Sokola in človeka. Njegove besede so napravile na vse globok vtis. V imenu novomeške župe je nato govoril župni podstarosta br. Marinček, ki je položil lep venec. Za Ljublj. Sok. župo je izpregovorio župni starosta br. dr. Pipenbaher, za Zagreb. sokolsko

župo br. župni podstarosta St. Debeljak, za Oražnov dom u Ljubljani mestni fizik br. dr. M. Rus in k zaključku zastopnik mestne ljubljanske občine br. dr. M. Šubić. S tem je bila vzdavajo spominske plošče izvršena, nakar je vse Sokolstvo s prapori na čelu pozdravilo visoke goste in dalo čast spominu pokojnoga staroste br. dr. I. Oražna.

Kostanjevica pa je med tem sprejemala čete telovadećih, ki so se zbirali na telovadišču h glavnim skupnjim. Po 13. uri so bili že zbrani svi oddelci k skušnjam, ki so se vršile nato u redu do 15. ure, ko so svi odkorakali pred Bučarjevo restavracijo, kjer se je zbralo tudi ostalo Sokolstvo k povorki. Kmalu po 16. uri je krenila povorka po mestnih ulicah, kjer je bila na vsej poti toplo pozdravljena in obispana u cvetjem. U povorki je bilo za vojaško godbo 7 praporov. Za njimi je korakalo 7 članova — zastopnikov Saveza in zunanjih žup ter narodne noše, 346 članstva in naraštaja. Na telovadišču je bil razhod. Ko so se formirali zadaj oddelci za nastop je številno občinstvo napolnilo obširen prostor in prav posebno glavno tribuno, ki je bila zelo lepo okrašena. Vsi že omenjeni gosti so zasedli mesta na tej tribuni, pa tudi vse strani ob telovadišču so bile polne občinstva med njim zlasti mnogo kmetskega ljudstva, ki je s posebnim zanimanjem sledilo nastopu.

Kmalu po 16. uri je dal okružni načelnik br. Martin Šlibar znak za pričetek telovadbe in že je prikorakalo 28 dečkov, ki so pod vodstvom br. Strajnerja dobro izvajali letošnje ljubljanske vaje. Za njimi je telovadilo 39 ženske dece pod vodstvom sestre Kržišnik Anice, nakar je najmlajša deca podala Lavrenčičeve vaje jako prrsrčno. Vihar navedenja je napolnil vse telovadišće, ko so prikorakali strumnih korakov stariji bratje, ki so pod vodstvom br. Menarda odelovadili tako krepko svoje sestave (iz l. 1904.), da so za svoje izvajanje prešli vihar zasluženega priznanja. Je to prvi nastop tega oddelka u našoj župi. Sledili su nastopi ostalih oddelkov, ki so zadovoljili. Brez većjih premorova je trajal nastop do 1/2 na 6, ko je ob zaključku izpregovorio vsem telovadećim župni podstarosta br. Marinček, nakar so svi oddelci defilirali mimo častne tribune in odkorakali s telovadišća.

S tem je bil završen oficijalni sokolski del; na lepo okrašenom zabavišću se je nato vršila narodna veselica ob sviranju obch godb in petjem novomeškega kvarteta, ki je dostojno zaključila tako lep sokolski praznik.

Br. društvu Kostanjevici najlepše čestitke k srebrnemu jubileju in tako lepo uspešni proslavi, enako novomečkom okrožju k dobro uspešnu u vzornomu nastopu. Slava spominu velikega Sokola brata dr. I. Oražna.

Župa Osijek

ZUPSKI PREDNJAČKI TEČAJ

Sokolska župa Osijek priređuje od 13 do 26 avgusta o. g. u Osijeku župski 14-dnevni prednjački tečaj. To je viši tečaj namenjen onima, koji su već apsolvirali bilo društveni, bilo okružni prednjački tečaj — odnosno, koji su položili društveni prednjački tečaj. Svi polaznici polagaće prijamni ispit, da se sazna njihovo stručno sokolsko znanje.

Tečaj će imati sasvim praktični karakter, a glavna mu je svrha da polaznike uputi u ispravno vođenje telove-

ROSIJA - FONSIER • DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE • BEOGRAD

benih časova, da ih nauči kako će se služiti sa stručnom sokolskom literaturom, i da ih uputi u novije načine vodenja dečije telovežbe. Osim toga, daće se točne upute za polaganje prednjačkih ispita.

U tečaj će biti primljeno oko 30 polaznika. Troškove za prehranu i nastanu snosi župa.

M. Kl.

Župa Sarajevo

SLET KAKANJSKOG OKRUŽJA U VAREŠ — MAJDANU

Na 30. jula o. g. održan je II slet kakanjskog okružja u Vareš — Majdanu uz brojno učešće okolnih društava i sokolskih četa.

Kako je toga dana vladalo izvršno vreme, okupila se masa sveta iz okolnih mesta, te se i program, s obzirom na lepotu vremena, mogao potpuno da izvede.

Pre podne na dan sleta bio je doček Sokola i ostalih gostiju, te je pod pratnjom dviju sok. muzika iz Sarajeva i Breze krenula povorka prema sletištu. Na sletištu pozdravio je Sokole ispred mesnog društva br. ing. Josip Bučar, starešina, ispred grada Vareša br. Jozo Čolić, načelnik opštine, ispred Sok. župe br. Nikola Spasojević, pukovnik. Posle bratskih pozdrava članovi vežbači održali su pokusne vežbe, a gosti u nekoliko grupa obišli su državnu železaru.

Po podne od 1 do 3 sata sve vežbače članstvo i gosti posetili su društvenu izložbu, na kojoj je u diagramima grafički prikazan razvoj društva od njegova osnutka do danas. Izložene su bile i mnoge slike iz društvenog života bilo u mestu ili na priredbama drugih društava, župskih javnih časova, sletova, tečaja, sokolskih ispita i t. d. kao i veliki broj diploma, s kojima je društvo, odnosno društveno članstvo, nagrađeno za svoj rad u raznim natečajima. Naročito upada u oči izložbeni deo s lutkama lutkarskog pozorišta društva.

Vredno je također videti i društvenu knjižnicu, koju je društvo unazad tri godine osnovalo, a koja danas broji preko 500 komada raznih knjiga poučnog i zabavnog sadržaja.

Prema svemu može se reći da je izložba uspešna i ostavila dobar utisak o radu prosvetnog odbora u društvu.

U 3 sata po podne sakupljeno članstvo krenulo je iz sokolane i prodefilovalo na sletištu pokraj zastave, predstavnik Sokolstva i vlasti. Posle defile nastao je javni čas uz pratnju sarajevske i brezanske muzike. Vredno je spomenuti da su tom prilikom muška i ženska deca, kao i naraštajke Sokolskog društva Breza, vrlo lepo odvežbali svoje vežbe. Tako isto i seoske sokolske čete, koje su učestvovala u programu. Ostali program javnoga časa izveden je prilično. Na sletu je ujedno održana finalna utakmica u odbojci između članica društva Vareš — Majdan

i Visokog s rezultatom 2:0 u korist Vareš — Majdana. Zatim između članova društva Kakanj i Breza s rezultatom 2:0 za Kakanj. Finalna utakmica između članova bila je vrlo interesantna i napeta, jer je članstvo obiju društava, a naročito društva Kakanj, dobro i pravilno izvežbano. Posle finalne utakmice članova natečali su se u odbojci naraštajci Vareš — Majdana i Breza s konačnim rezultatom 2:0 za Brezu.

Na večer priredilo je lutkarsko pozorište društva Vareš — Majdan dve predstave »Aždaja i carev sin« i »Sluga kod čarobnjaka«. Uz veliko učešće članstva i gostiju sa strane izvela je sekcija lutkarskog pozorišta ova dva komada s velikom veštinom i na potpuno zadovoljstvo prisutnih.

Moralni uspeh ovoga sleta nadmašio je sve dosadanje.

Sletu je prisustvovalo oko 600 posetilaca od kojih 155 muških i ženskih članova u odorama, uzevši u obzir i seoske sokolske čete, te 85 naraštaja i dece.

SOKOLSKA ČETA MILJEVINA

Sokolska četa u Miljevini, srez fočanski, koja je nedavno osnovana na teritoriji bratskog Sokolskog društva Foča, priredila je na llandan, 2. avgusta, tekuće god. svoj prvi javni sokolski čas.

Za ovaj čas vladalo je veliko interesovanje u čitavoj okolini ovoga sresa, jer je ovo prvo sokolsko slavlje na selu u ovom kraju. Interesovanje je bilo tim veće, što je bratsko Sokolsko društvo iz Foče uzelo vidna učešća sa svojim kategorijama, da bi sokolski duh i manifestacija sokolske misli i sokolskih načela u narodu ovoga zabačena kraja, bili što efikasniji.

Na sam određenog časa došlo je bratsko društvo s mnogobrojnim građanstvom iz Foče, koji su u najvećem raspoloženju dospeli u Miljevinu. Tu ih je, nedaleko od mesta Rataja, gde je priredeni javni čas, dočekala bratska Sokolska četa na čelu s bratom starešinom Vukanom Stankovićem i bratom Jovanom Vlahovićem, načelnikom, odakle su svi korporativno stigli na Rataje. Ovde na ovom istorijskom mestu, na prostranim poljima nekadašnjih carskih dobara bio je podignut igrališni stadion za određene vežbe ovoga dana.

Kad je veći deo ovih prostranih polja bio preplavljen mnogobrojnim narodom, najavljen je bio početak časa. Prisutne je pozdravio brat Vlahović, učitelj u Miljevini.

U jedan čas počele su sokolske vežbe župske, prema određenom programu, koje su izvodili članovi čete i bratskog društva iz Foče. Za ovim muški naraštaj izveo je vrlo lepo svoje proste redovne vežbe. Naročito su zapazena i oduševljena od prisutnih pozdravljena sokolska deca iz Dečijeg doma, koja su lepo u skladu i potpunom ritmu izvela nekoliko vežbe. Posle ovih priredena je bila pešačka trka

na 100 metara iza koje su došli skokovi s motkom i bacanje kamena.

Na završetku ove svečanosti priredena je bila zajednička zakuska, koja je tekla u prijatnom raspoloženju i prijateljskom tonu. Završetak programa bio je u 3 časa posle podne i tada je brat Bogdan Kastratović, učitelj iz Foče, kao delegat Sokolskog društva iz Foče, s nekoliko reči zahvalio se prisutnima na takvoj veličanstvenoj poseti i bratskoj Sokolskoj četi na tako lepom dočeku i priredbi.

Moralni uspeh bio je po sve zadovoljavajući.

Župa Šibenik - Zadar

SOKOLSKO DRUŠTVO PREKO

Osnućak Sokolske čete u Uljanu

U nedelju, 23. jula Uljan je doživio retko nacionalno i sokolsko slavlje. Čitavo mesto je bilo okićeno zastavama. Sav narod i dična četa od preko 150 članova dočekala je Sokolove iz Preka, Kali i Kukulje velikim oduševljenjem. Svrstala se velika povorka na čelu sa zastavama, te se je uputila do sokolane, gde je održana svečana skupština.

Predsednik odbora za proslavu br. M. Crnošija, pozdravio je lepiim govorom Sokole i predstavnik vlasti i završio s trokratnim živeo Kralju i starešini Nj. V. Prest. Petru. Starešina matičnog društva Preko br. K. Perović, govorio je o velikom značenju Sokolstva, a osobito seoskih sokolskih četa za naš narod. Veličao je uspomene na velikog učitelja i apostola Sokolstva dr. M. Tirša, kao i rad Sokolstva pre rata, za rata i posle našeg oslobođenja i ujedinjenja. Na koncu je pročitao pozdravne brzojave, koji su upućeni Dvorskij kancelariji, banu g. dr. J. Jablanoviću, Savezu SKJ i šibensko-zadarskoj Sokol. župi. Skupština je pozdravila čitanje brzojava s velikim oduševljenjem. Tajnik brat S. Lončar, govorio je o organizaciji seoskih sokol. četa. Pročitana je nova uprava čete, koja glasi: starešina Crnošija Joakim, zamenik Stohera Marijan, načelnik J. Valjin, tajnik Crnošija Oskar, prosvetar B. Perović, blagajnik Vučina Šime, zatim 2 revizora i 5 odbornika.

U perivoju brata Vučine, odbor je priredio u čast Sokola i gostiju malu zakusku, na kojoj su se redale mnoge lepe zdravice.

Na koncu se je ponovno svrstala velika povorka, koja se je uputila prema obali, gde je uz oduševljene manifestacije za Kralja i Jugoslaviju završila ova lepa narodna i sokolska manifestacija.

Župa Del. Bečkerek

SOKOLSKO DRUŠTVO BELA CRKVA

Sokolsko društvo Bela Crkva priredilo je u nedelju na dan 16. jula 1933. godine svoju javnu vežbu.

Raspored vežbe je bio: 1) Vežbe ženske dece s lukovima. 2) Proste vežbe muške dece. 3) Vežbe ženskog naraštaja s vencićima. 4) Vežbe muškog naraštaja s motkama. 5) Proste vežbe članova. 6) Vežba vojnika s puškama. 7) Vežbe članova na spravama.

Posle javne vežbe održano je sokolsko drugarsko veče. Uspeh prevažio je svako očekivanje. U svemu se ogledao izvanredan takt, harmonija i uvežbanost. Teško je bilo utvrditi da li su bolje uspele proste vežbe članova, njihove vežbe na spravama ili vežbe vojnika s puškama. Članstvo je spremao br. Dušan Janić, načelnik, a vojnike br. Janez Svetlin, tajnik društva, imao vazduhoplovni poručnik.

Sve vežbe izvedene su na otvorenom prostoru uz jaku električnu rasvetu. Izvanredno divan utisak dala je poslednja slika, skupina vojnika s velikom krunom od prirodnog cveća, izvedena uz vatromet i obasjana raznobojnom bengalskom svetlošću.

Naročito je padalo u oči to, da su vojnici sve vežbe izvodili sami, bez komande i muzike.

Publika je bila ushićena. I moralni i materijalni uspeh je udovoljio.

SOKOLSKO DRUŠTVO VRŠAC

† Brat Dragiša Milosavljević

I avgusta umro je, a 2 avg. sahranjen na ovd. srp. pravosl. groblju na najsvečaniji način pok. br. Dragiša Milosavljević, grad. nameštenik, u svojoj 20. god. života.

Pok. Dragiša bio je još od svoga detinjstva član ovd. Sokolskog društva, pa mu je prilikom sahrane odata poslednja pošta, koju Sokoli ukazuju svojim članovima.

Pok. Dragiša rođen je 1913. god., a god. 1922. on je vežbač u kategoriji dece, gde se posle kraćeg vremena vrlo ističe između ostalih vežbača, i time skreće pažnju na sebe svojih prednjaka, koji su ga ubrzo toliko zavoleli, da je postao ljubimac i mezimac u sokolani.

Za celo vreme bio je pok. Dragiša revnosni vežbač. U radu je bio uvek tačan, poslušan, dobar vežbač. Odlikovao se svojom poslušnošću i blagom naravi.

U sokolani se nalazio stalno, i to čak i onda, kada nije imao vremena. Toliko je zavoleo sokolanu, da mu je postala druga kuća. Spadao je među one Sokole, koji je bio u stanju da žrtvuje i svoju egzistenciju, samo sokolanu nikada ne bi žrtvovao.

Svojim revnosnim radom i stalnim vežbanjem postao je o Duhovima na župskom sletu u Vel. Kikindi — prvak župe. Time je mnogo doprineo vršaćkom Sokolskom društvu.

Pogreb je krenuo iz stana njegovih roditelja, a uzeli su učešća i Sokoli sa upravnim odborom, zastavom i ostalim vežbačkim kategorijama. Pored sanduka išla su tri člana i članice s lepim buketima cveća.

Društvena zastava bila je zavijena u crni flor, dok su članovi nosili crni flor na levoj ruci.

Položen je od strane upravnog odbora Sokolskog društva vrlo lep venac s trakom u državnoj boji, zatim od strane vežbača i od strane sestara.

Braća su iznela iz kuće u kola i na groblju njegov sanduk. Poneli su ga na njegov poslednji put.

Na grobu u ime Sokola oprostio se s pokojnikom brat Marko Jovanović, načelnik Sokolskog društva.

Naden je kovčeg

Prilikom odlaska iz stanbenih prostorija u Zg. Šiški (za vreme pokrajinskog sleta u Ljubljani) naden je ručni kovčeg veličine 40x30x12 sa sadržinom za jednu sestru. Niti na kovčegu, niti u njemu nema nikakva znaka ili naslova vlasnice. Kovčeg se nalazi kod Sokolske župe Zagreb, te ga može vlasnica da podigne kod načelnikstva pomenute župe.

PRVA JUGOSLOVENSKA INDUSTRIJA
ŠPORTSKIH POTREPŠTINA

M. DRUCKER

Zagreb, Ilica 39
Beograd, Pasaž
Akademije Nauka

Vlastiti proizvod lako-atletičkih sprava. lopte za odbojku, medicinka, košarka, lopte za bacanje itd.
ZAHTEJVAJTE BESPLATNE CJENIKE!

303-30

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA

Branko Palčić Zagreb, Kraljice Marije 6

Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Brzojavni naslov: "Trikotaža" Zagreb ★ Telefon interurban 26-77

Izrađujem sve vrste sokolskih potrepština za javni i izletni nastup svih kategorija našega članstva i to tačno prema propisu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike u originalnim bojama propisnih odijela nalaze se u knjizi "Organizacija Saveza SKJ". — Zastite cjenike i prospekte. — Cijene vrlo umjerene, a za točnu i solidnu izradu jamčim.

Filijala: Beograd
Balkanska ul. br. 24
Palata Hotel Prag
Telefon 2-61-01

Iv. Brunčić

pleskar in ličar

se toplo priporoča vsem

cenj. naročnikom. — Delo

solidno! — Cene zmernae!

TELEFON 14.345

Ljubljana

Kolodvorska ulica 23

"Spomen - klinec"

Ekseri

za osvećenje sokolske zastave

najbolje i jeftino izrađuju

MIRKO SMAT, graver

Beograd, Terazije 1

ŠIRITE SOKOLSKU

!! ŠTAMPU: !!

"SOKOLSKI GLASNIK"

"SOKO", "SOKOLIĆ" i

"NAŠU RADOŠĆ"

TRGOVAČKA TISKARA

V.G. KRALJETA

SUŠAK

Strossmayerova ulica 5

TELEFON BROJ 3-22

Ali želite imati potrebne knjige?

Sokolska literatura, sportne, leposlovne, mladinske, znanstvene, šolske knjige. Velika zaloga slovenskih, srpskih, hrvatskih in drugih slovanskih, angleških, francoskih, nemških in drugih knjig.

Kdo Vam jih pošlje?

Knjigarna Učiteljske tiskarne

Maribor Ljubljana

Tyrieva cesta 44 Frančiškanska ulica 6

Ključnik

svetlost po fotografijah

ali i slobodno

izvodi se

najsolidnije

KLIČNIK

LJUBLJANA-DALMATINOVAC

Pozor Sokoli!

Sokolske svečane i vježbače potrepštine.

Najjeftinije prodaje: **G. Horvatek,**

dobavljač Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

Zagreb, Frankopanska ul. 9

Širite sokolsku štampul
Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica
treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

I. sveska:	E. Gangl: O sokolski ideji.
II. "	Ing. Lado Beyce: Sokolsko prosvetno delo.
III. "	Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.
IV. "	Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen.
V. "	Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.
VI. "	Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš.
VII. "	Jan Křen: Cilj sokolskih težanj.
VIII. "	E. Gangl: Tyršovo Sokolstvo. (Sloven. tekst.)
VIII. a "	Isto. (Srpsko-hrvatski tekst.)
IX. "	Dr. Niko Mrvoš: Pogledi i misli dr. Miroslava Tyrša.

Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

Franjo Mačus: ODOJKA (VOLLEY BALL)

U kartonu 12 Din

Franjo Malin: Praktički udžbenik češkog jezika.

U kartonu 15 Din

Dr. Viktor Novak: SVESLOVENSKA MISAO

U kartonu 9 Din

Miroslav Ambrožič: METODIKA SOKOLSKJE VZGOJE

U tvrdom povezu 36 Din

Franjo Malin: ČEHOSLOVACI I ČEHOSLOVAČKA

U kartonu 15 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica

Ljubljana, Narodni dom

Telefon 25-43 / Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831